Bachte-Maria-Leerne – Meirebeekstraat

archeologisch vooronderzoek – november 2014

A. De Logi & F. De Kreyger

De Logi & Hoorne bvba
archeologisch project- en adviesbureau

Colofon

Project
Bachte-Maria-Leerne – Meirebeekstraat
Archeologisch vooronderzoek

Opdrachtgever:
Kleine Landeigendom Het Volk cvba
Ravensteinstraat 12
9000 Gent

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bvba
Gentstraat 50 bus 2
9800 Deinze
BTW BE 0845.028.465
RPR Gent
www.dl-h.be

DL&H-Rapport 17
ISSN 2294-0790
© 2014 – De Logi & Hoorne bvba

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bvba

Inhoud

Voorwoord 5

Administratieve fiche 5

1. Inleiding 7

2. Aanleiding en doel van het onderzoek 7

3. Geografische en bodemkundige situering 8

4. Archeologische voorkennis 9

5. Tijdskader 10

6. Methodologie 10

7. Bodemkunde en natuurlijke sporen 13

8. De oudste antropogene sporen 17
   8.1. Een opgevulde depressie? 17
   8.2. Paalsporen en kuilen 18
   8.3. Greppels en grachten 23
   8.4. Kringgreppel 27

9. Vroegmoderne en recente sporen 28

10. Conclusies en aanbevelingen 30

Bibliografie 33

Voorwoord

In opdracht van Kleine Landeigendom Het Volk cvba voerde De Logi & Hoorne bvba in november 2014 een archeologisch vooronderzoek uit door middel van proefsleuven op een terrein in Bachte-Maria-Leerne, een deelgemeente van Deinze. In dit rapport worden alle aspecten van deze archeologische prospectie belicht om tenslotte tot een aanbeveling voor verder onderzoek te komen.

De uitvoering en begeleiding van dit project is de verdienste van verschillende partners. We bedanken de opdrachtgever Kleine Landeigendom Het Volk cvba – in het bijzonder mevrouw Leen Gyssels, Stani Vandecatsye (Agentschap Onroerend Erfgoed), Liesbeth Messiaen (Kale-Leie Archeologische Dienst) die ook instond voor de wetenschappelijke begeleiding van het project, kraanfirma De Pourcq en landmeter Jonas Van Hooreweghe (Meet-Het bvba).

Administratieve fiche

Site:	Bachte-Maria-Leerne – Meirebeekstraat (BML-MBS-2014)
Ligging:	Meirebeekstraat, Leernsesteenweg te Bachte-Maria-Leerne, Deinze (Oost-Vlaanderen)
Lambert 72-coördinaten:	X: 94282, Y: 189351; X: 94410, Y: 189341; X: 94459, Y: 189219; X: 94356, Y: 189159 (hoekpunten projectgebied)
Kadaster:	Deinze, afdeling 10, sectie A, percelen 74f, 74g, 78a, 79b, 80g & 89c
Onderzoek:	vooronderzoek met ingreep in de bodem / proefsleuven
Opdrachtgever:	Kleine Landeigendom Het Volk cvba
Eigenaar terrein:	Kleine Landeigendom Het Volk cvba
Uitvoerder:	De Logi & Hoorne bvba
Vergunning:	2014/416
Vergunninghouder:	Adelheid De Logi
Vergunning metaaldetectie:	2014/416 (2)
Vergunninghouder metaaldetectie:	Adelheid De Logi
Wetenschappelijke begeleiding:	Liesbeth Messiaen (Kale-Leie Archeologische Dienst)
Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Deinze, Meirebeekstraat, Leernsesteenweg
Bewaarplaats archief:	De Logi & Hoorne bvba Gentstraat 50 bus 2 9800 Deinze
Grootte projectgebied:	2 ha
Grootte onderzoeksgebied:	2 ha
Termijn:	terreinwerk 5 t.e.m. 6 november 2014 verwerking 7 t.e.m. 21 november 2014
Archeologen:	Adelheid De Logi Frederik De Kreyger Johan Hoorne Nele Heynssens
Verwachting:	ongekend
Resultaten:	bewoningssporen uit Romeinse tijd, mogelijk ook metaaltijden en vroege middeleeuwen. Eén kringgreppel mogelijk uit de metaaltijden, en drie vermoedelijk Romeinse kuilen met mogelijk artisanale functie.
Aanbeveling:	Vlakdekkend onderzoek van het totale projectgebied

1. Inleiding

Begin november 2014 voerde De Logi & Hoorne een archeologisch vooronderzoek uit door middel van proefsleuven in Bachte-Maria-Leerne. Op het terrein van ongeveer 2ha groot tussen de Meirebeekstraat en de Leernsesteenweg zal Kleine Landeigendom Het Volk een nieuwe verkaveling realiseren. Het vooronderzoek moet nagaan of op het terrein een archeologisch vervolgonderzoek voorafgaand aan de bouwwerken nodig is. De archeologische prospectie wees op de aanwezigheid van sporen van bewoning en mogelijk ook artisanale activiteiten daterend uit de ijzertijd-Romeinse periode en voorkomend verspreid over het gehele terrein. Eén kringgreppel kan ook wijzen op een funerair en/of ritueel gebruik van een deel van het projectgebied. Een vervolgonderzoek zal bijgevolg noodzakelijk zijn om de precieze aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen te bepalen.

In dit rapport wordt het vooronderzoek eerst omkadert met aandacht voor de aanleiding en het doel, de situering, de archeologische voorkennis in de omgeving, het tijdskader van de uitvoering en de gehanteerde methodologie tijdens het onderzoek. Daarna wordt ingezoomd op de resultaten van de prospectie, om te eindigen met een advies voor het vervolgonderzoek. Bij dit rapport hoort ook een digitale bijlage waarop alle data verzameld werd: het grondplan, de sporen- en vondstenlijsten, de harrismatrices, het foto-archief en een digitale versie van dit rapport.

2. Aanleiding en doel van het onderzoek

Het archeologisch vooronderzoek aan de Meirebeekstraat te Bachte-Maria-Leerne gebeurde in opdracht van Kleine Landeigendom Het Volk die hier de aanleg van een verkaveling plant. De hiermee gepaard gaande bouwwerken zullen de bodem van het terrein verstoren, en betekenen zo een bedreiging voor het plaatselijk archeologisch bodemarchief. Omdat de vernietiging van dergelijke sporen onomkeerbaar is, moeten deze restanten eerst archeologisch gedocumenteerd worden. Het huidig archeologisch vooronderzoek heeft als doel na te gaan of er daadwerkelijk sporen uit het verleden op het projectgebied aanwezig zijn, en wat hun aard, datering en verspreiding is. Indien er archeologische sporen gevonden worden, moet het vooronderzoek uitwijzen of hun bewaringsgraad en wetenschappelijk belang een archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk maken.

Figuur 1: Het projectgebied aangeduid op een orthogonale luchtfoto (© www.gisoost.be)

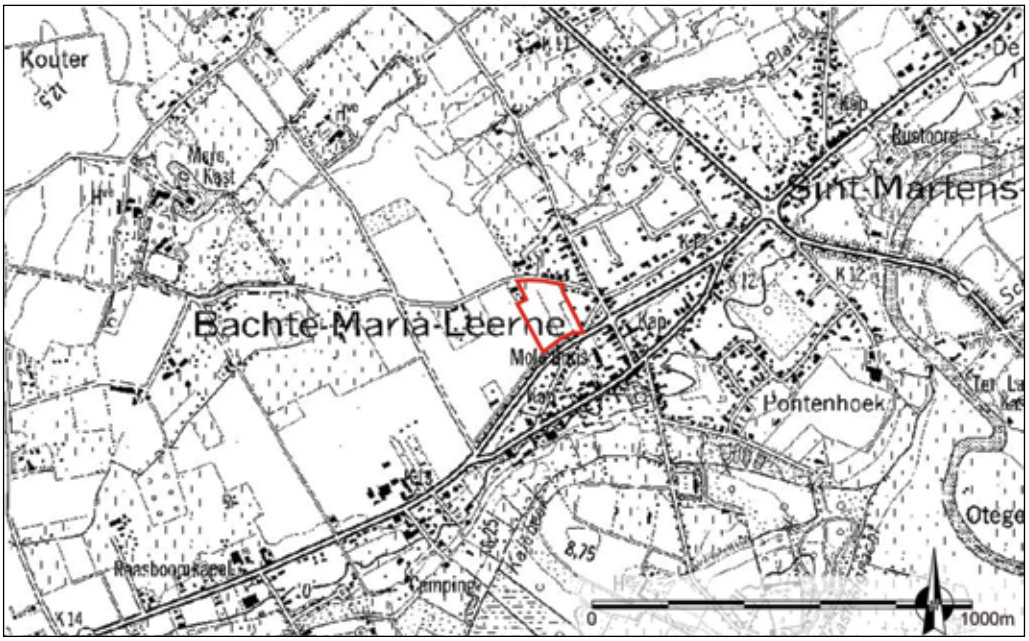

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de topografische kaart (© www.gisoost.be)

3. Geografische en bodemkundige situering

Het projectgebied bevindt zich in Bachte-Maria-Leerne, een deelgemeente van Deinze, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het te onderzoeken terrein situeert zich op ongeveer 250m ten noordwesten van de dorpskerk, en wordt langs het noorden door de Meirebeekstraat, en in het zuiden door de Leernsesteenweg (N466) begrensd. De te onderzoeken percelen hebben samen een oppervlakte van 2ha, en zijn kadastraal gekend als percelen 74f, 74g, 78a, 79b, 80g en 89c van afdeling 10, sectie A van de gemeente Deinze. Voor de aanvang van het proefsleuvenonderzoek bestond het zuidwestelijk deel van het terrein uit grasland en het noordoostelijk deel was een braakliggende akker. De totale oppervlakte was toegankelijk voor de archeologische prospectie.

Volgens de bodemkaart zijn vier verschillende bodemtypes op het projectgebied aanwezig. De uiterst noordwestelijke hoek van het terrein bestaat uit een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc(h)). Het grootste deel van het gebied wordt gekenmerkt door een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pbc). De zuidoostelijke strook langs de Leernsesteenweg bestaat uit een

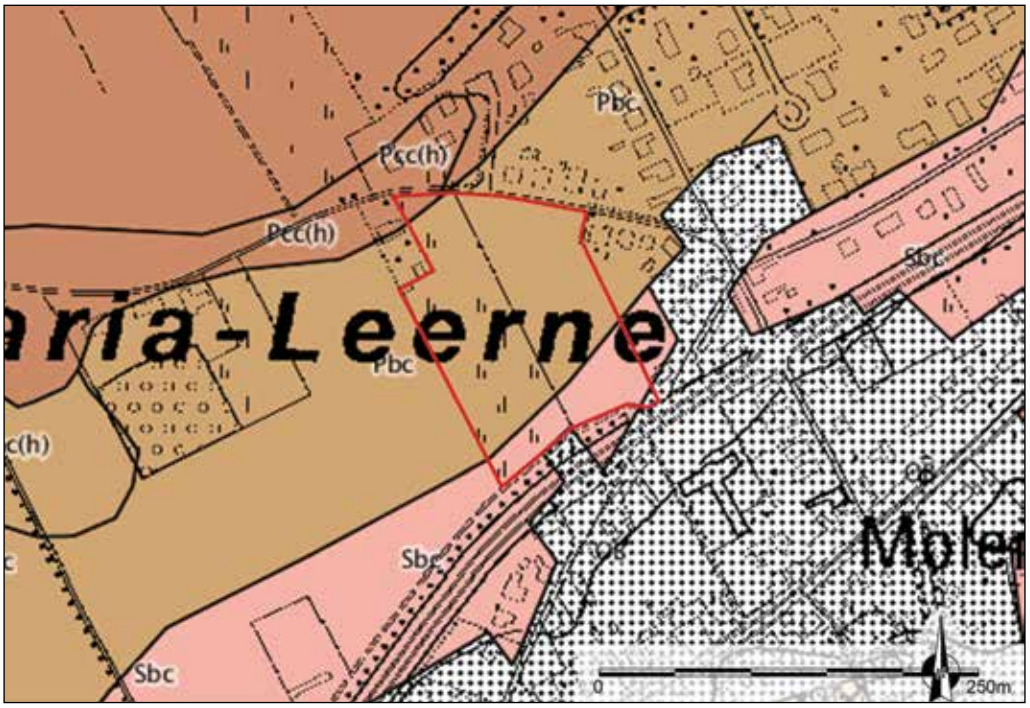

Figuur 3: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de bodemkaart (© www.dov.vlaanderen.be)

droge lemig zandbodem met sterk gevlekte verbrokkelde textuur B horizont (Sbc). Een klein hoekje in het uiterste zuidoosten van het terrein tenslotte staat gekarteerd als bebouwde kunstmatige gronden (OB). Het projectgebied ligt op een hoogte gaande van 11,5 tot 12,5m TAW. Het hoogste punt situeert zich net ten zuiden van het midden van het terrein. Van daaruit helt het af in alle richtingen, met de laagste waarden ter hoogte van de Meirebeekstraat (11,5m TAW) en de oostelijke grens van het terrein (11,6 tot 11,7m TAW).

4. Archeologische voorkennis

Op het projectgebied zelf had voorafgaand aan de huidige prospectie nog geen archeologisch onderzoek plaats. Zo'n 320m ten zuidwesten van het terrein, ter hoogte van de Kiekendreef, werden bij een veldprospectie vondsten gedaan die dateren in de metaaltijden, de Romeinse periode en de late middeleeuwen (Centrale Archeologische Inventaris, 971089). Op dezelfde plaats kwam bij rioleringswerken een grachtje aan het licht waarin scherven in prehistorische techniek staken (Centrale Archeologische Inventaris, 971090). In de ruimere omgeving werden nog meer archeologische resultaten geboekt.

De oudste vondsten gedaan in Bachte-Maria-Leerne stammen uit de steentijd. Het betreft silex débitage-materiaal uit het mesolithicum, aangetroffen bij een veldprospectie langs de Leernsesteenweg (Van der Haegen 1998: 6). Bij een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door de KLAD aan de Damstraat in Sint-Martens-Leerne werden enkele paalsporen en een grote kuil aangetroffen waarin silexfragmenten en prehistorisch aardewerk aanwezig waren. Men vermoedt in deze omgeving een nederzetting (Hoorne 2008a: 25-26). Ook op de site Deinze – RWZI, tussen de Groenstraat en de Schipdonkstraat werd silex uit het meso- en het neolithicum en neolithisch aardewerk gevonden, en ook een laatneolithische kuil, en een grafcirkel uit het laat neolithicum tot de vroege bronstijd (De Clercq 2000a: 138, 141-142; De Clercq 2000b: 22, 24-25). Te Rekkelinge-Noord werden door middel van een luchtfotografische prospectie drie circulaire vermoedelijke bronstijd-grafmonumenten gelokaliseerd (Bourgeois *et al.* 1998: 14). Ongeveer 6,5km naar het zuidwesten toe werd met luchtfotografie een dubbele cirkelvormige structuur opgemerkt in Deinze, ter hoogte van het toponiem Jeruzalem. Dichterbij het projectgebied werden te Vosselare – circa 2km ten noordnoordwesten van het onderzoeksgebied – elf enkele en één dubbele cirkel, en aan de Meerskant te Meigem – 2,5km ten westen van het terrein – één enkelvoudige circulaire structuur waargenomen (Bourgeois *et al*. 1999: 44, 81, 120).

Bij een archeologische opgraving aan de Dulakkerweg in 2013 werden een paalspoor en een concentratie handgevormd aardewerk en natuursteen aangesneden. Vermoedelijk dateren de vondsten en het spoor in de 4de tot 3de eeuw v.Chr. Mogelijk waren dit de restanten van een deels weg geërodeerde nederzetting op of nabij het terrein (Messiaen *et al.* 2013: 29). Te Deinze – RWZI werden uit de late ijzertijd twee gebouwplattegronden, een kuil en paalsporen gevonden (De Clercq 2000a: 142; De Clercq 2000b: 24-25). Een proefsleuvenonderzoek aan de Groenevelddreef in Sint-Martens-Leerne leverde geen archeologische sporen op, maar wel werden er enkele scherven uit de ijzertijd in een colluviumpakket gevonden (Vanhee 2009: 30).

De Romeinse periode is duidelijk aanwezig in de omgeving van het projectgebied. Zo werden in Bachte-Maria-Leerne reeds enkele opgravingen uitgevoerd waarbij Romeinse sporen aan het licht kwamen. Bij recent archeologisch onderzoek aan de Peperstraat werden een gedeeltelijke Romeinse gebouwplattegrond en een kuil – mogelijk een brandrestengraf – uit de periode 70 tot 150 n.Chr. aangetroffen (Dyselinck & Vander Cruyssen 2014: 30). Aan de Dulakkerweg werd, naast het spoor uit de metaaltijden, ook een brandrestengraf met nis uit het midden van en de late 2de eeuw n.Chr. opgegraven (Messiaen *et al.* 2013: 29). Een recent archeologisch onderzoek aan de Lijsterweg zou eveneens een Romeins brandrestengraf opgeleverd hebben (persoonlijke mededeling L. Messiaen). Op de site Deinze – RWZI werden ook sporen uit de Romeinse tijd aangesneden. Het betreft vijf brandrestengraven en een laat-Romeinse kuil (De Clercq 2000a: 142; De Clercq 2000b: 22). In het nabij gelegen Sint-Martens-Leerne werd in 1984 een klein grafveld uit de 2de-3de eeuw n.Chr. opgegraven aan de Cassimanstraat, zo'n 600m ten noordoosten van het huidig projectgebied (De Clercq 2009: 348). Bij dit onderzoek werden vijftien brandrestengraven met nissen aangetroffen waarin intact vaatwerk uit keramiek en glas, en een halsketting met glazen kralen zaten (Vermeulen 1985: 12, 20-21). Op de hoek van de Damstraat en de Cassimanstraat, nabij het vermelde grafveld, werd door de KLAD een kuil met brandstapelresten uit de Romeinse tijd onderzocht (Vanhee 2004: 14-15).

Aardewerkvondsten en een spinschijf uit glaspasta duiden op een mogelijk laat-Romeinse en Merovingische nederzetting aan de Kouter in Bachte-Maria-Leerne (De Clercq 1997: 21-26). Twee ondiepe kuilen met vroegmiddeleeuws aardewerk bij Vosselare-Put kunnen op basis van de vondsten en hun vorm en opvulling geïdentificeerd worden als Merovingische graven (De Clercq 1998: 61-62).

Ook het meer recente verleden in Bachte-Maria-Leerne kreeg al archeologische aandacht. Zo werd bij het onderzoek aan de Dulakkerweg een loopgravenstelling met vooruitgeschoven posten en schutterputten uit de Tweede Wereldoorlog onderzocht. De stelling werd hoogstwaarschijnlijk door het Belgische leger aangelegd in de mobilisatieperiode (1938-1939), en zou nooit intensief gebruikt zijn (Messiaen *et al.* 2013: 29). Een mogelijke loopgravenstelling werd ook op de site Deinze – RWZI aangetroffen (persoonlijke mededeling W. De Clercq**)**. Aan de Lijsterweg zouden nog vondsten uit de Tweede Wereldoorlog gedaan zijn. Bij een opgraving door BAAC Vlaanderen werden hier twee militaire helmen aangetroffen (persoonlijke mededeling L. Messiaen).

Het in het verleden uitgevoerde onderzoek is eerder kleinschalig maar wijst op heel wat archeologisch potentieel in de deelgemeente Bachte-Maria-Leerne. Op basis van de voorkennis kunnen voor het terrein aan de Meirebeekstraat vooral sporen uit de metaaltijden en de Romeinse tijd verwacht worden. De nabijheid van één van de dorpskernen suggereert dat ook rekening moet gehouden worden met een mogelijke aanwezigheid van de middeleeuwse periode.

5. Tijdskader

De uitvoering van het archeologisch vooronderzoek had plaats op 5 en 6 november 2014. Archeologen Frederik De Kreyger en Adelheid De Logi groeven op woensdag 5 november proefsleuven 1 tot en met 8. De dag daarop werden sleuven 9 tot en met 12 gegraven en werden kijkvensters 13, 14, 15 en 17, en bijkomende sleuf 16 aangelegd. Proefsleuven 2 en 4 werden tenslotte verlengd om het beeld op het archeologisch bodemarchief uit te breiden. Beide archeologen werden bijgestaan door Johan Hoorne en Nele Heynssens die bovendien de opname van overzichtsfoto's van sporen en terrein verzorgden. Na toestemming van Liesbeth Messiaen (KLAD) kon reeds de avond van 6 november gestart worden met het dichten van de proefsleuven. Het terrein was volledig hersteld op vrijdag 7 november. De verwerking en rapportage van het onderzoek gebeurde aansluitend tussen 7 en 24 november.

6. Methodologie

Het proefsleuvenonderzoek aan de Meirebeekstraat te Bachte-Maria-Leerne moet uitwijzen of op het projectgebied archeologische sporen aanwezig zijn, en of deze een vervolgonderzoek vereisen. De resultaten van deze prospectie moeten toelaten een goed onderbouwd advies te geven betreffende een eventuele opgraving of vrijgave van de gronden. Hiertoe worden op het terrein met een regelmatige tussenafstand parallelle sleuven gegraven. Op deze wijze wordt ernaar gestreefd om minstens 10% van de totale oppervlakte aan de prospectie te onderwerpen. Bijkomend moet 2,5% van de terreinoppervlakte afgegraven worden door middel van kijkvensters of extra sleuven om de afbakening van zones met sporen en de betekenis van de aangetroffen sporen te verduidelijken.

Het projectgebied tussen de Meirebeekstraat en de Leernsesteenweg had een totale oppervlakte van 2ha. Op vraag van de bouwheer, en met toestemming van het Agentschap Onroerend Erfgoed en de KLAD, werden de proefsleuven zodanig op het terrein ingeplant dat ze de toekomstige funderingen zoveel mogelijk mijden. Omdat dit in bepaalde zones resulteerde in een grote tussenafstand tussen opeenvolgende sleuven, werd ervoor geopteerd hier de sleuven plaatselijk te verdubbelen in breedte, 4m ten opzichte van de standaardbreedte van 2m. In de zuidelijke helft van het projectgebied werden in een eerste fase zeven NW-ZO lopende parallelle proefsleuven aangelegd (sleuven 1-7). Sleuven 3 en 7 zouden ongeveer voor de helft van hun traject een breedte van 4m hebben. Omdat het zuidelijk deel van sleuf 7 echter diepgaand verstoord was, werd er – omwille van de veiligheid – voor gekozen de verdubbeling van de breedte hier te laten vallen. Op de noordelijke helft van het terrein zouden vijf proefsleuven aangelegd worden (sleuven 8-12), waarvan sleuven 8 en 10 gedeeltelijk verdubbeld werden in breedte. Op deze manier werd al 2246m² of 11,23% van het terrein aan de prospectie

onderworpen. Aangezien na het aanleggen van deze geplande proefsleuven al vrij duidelijk was dat verspreid over het gehele terrein archeologische sporen voorkwamen, werden de korte sleuven 2 en 4 verlengd om ook in de te bebouwen zones een beter zicht te krijgen op de sporendensiteit. Daarnaast werden vier kleine kijkvensters (13-15 en 17) aangelegd om een beter beeld te krijgen op enkele sporen en structuren. Tenslotte werd sleuf 16 gegraven tussen

Figuur 4: Grondplan van het projectgebied op een uittreksel van de kadastrale kaart met aanduiding van proefsleuven en kijkvensters

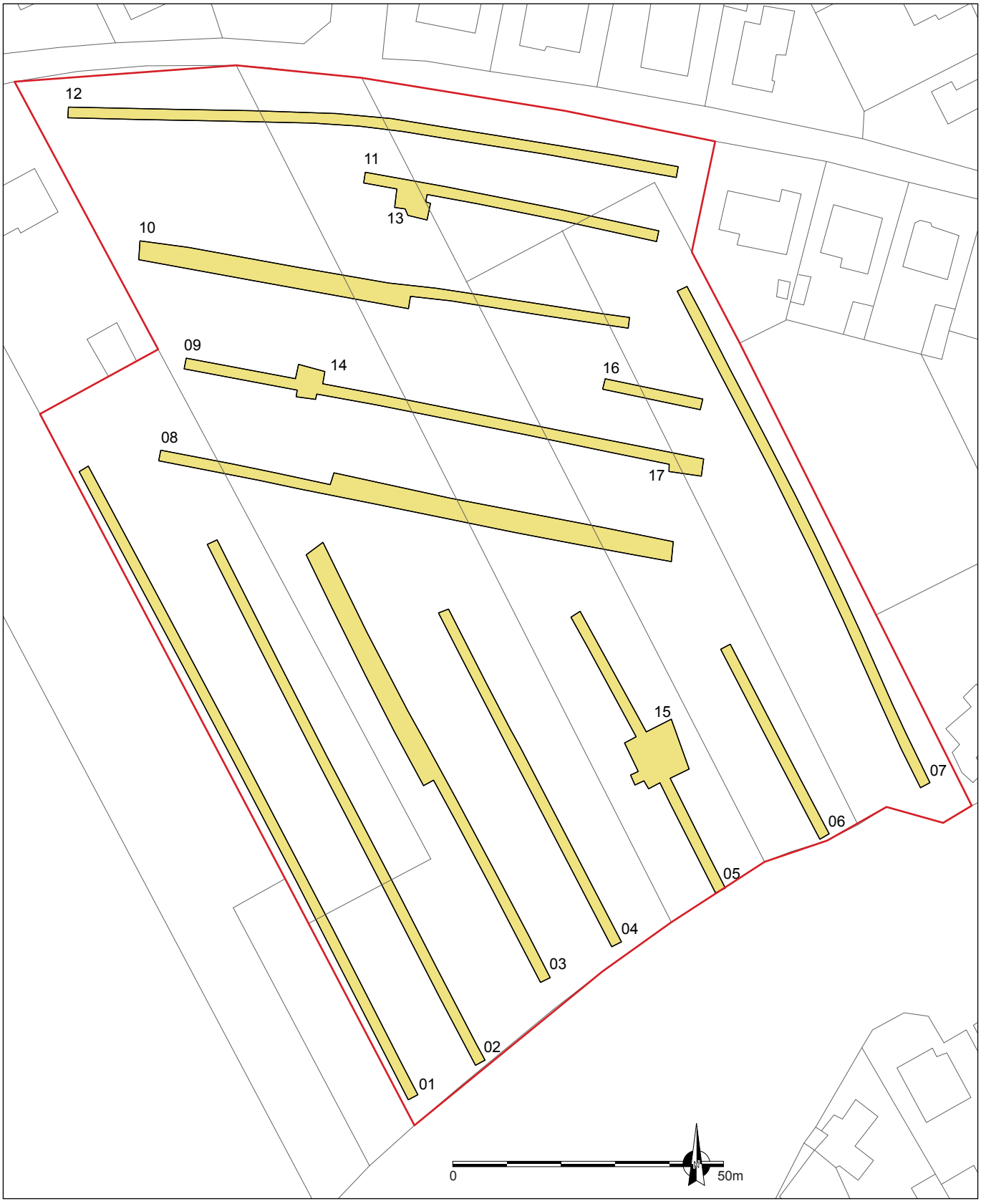

sleuven 9 en 10, omdat ook hier de afstand tussen beide sleuven eerder groot was. In deze bijkomende fase werd nog 332m² (1,66%) van het projectgebied bloot gelegd. In totaal werd op deze manier 12,89% van de totale oppervlakte van het terrein onderzocht op de aanwezigheid van archeologische sporen.

De aanleg van proefsleuven en kijkvensters gebeurde met een rupskraan van 22,5ton voorzien van een tandeloze graafbak van 2m breed. Onder begeleiding van de archeologen werden de bovenste pakketten van de bodem weggegraven tot op het archeologisch niveau. De afgegraven toplaag werd gescheiden gehouden van de onderliggende bodempakketten, zodat de sleuven nadien terug op correcte wijze gedempt konden worden. Het archeologisch niveau is de diepte waarop archeologische sporen zichtbaar worden ten opzichte van de ongestoorde moederbodem. In bijna iedere sleuf werd minstens één bodemprofiel gemaakt. Hiervoor werd de bodem plaatselijk verder verdiept om inzicht te krijgen in de bodemopbouw van het terrein. De verkregen profielen werden uitgebreid geregistreerd en beschreven. Aangetroffen sporen werden opgeschaafd, ingekrast, gefotografeerd, beschreven in een digitale sporenlijst en opgemeten met een GPS-toestel. Alle sporen kregen een uniek nummer waarbij de eerste twee cijfers verwijzen naar de proefsleuf, en de twee laatste cijfers naar het volgnummer van het spoor binnen de sleuf. Behalve de sporen werden ook de contouren van de sleuven en kijkvensters, de hoogtes van het archeologisch vlak en het maaiveld, en de locatie en diepte van de profielputten met het GPS-toestel ingemeten. Vondsten werden in gripzakjes voorzien van de projectcode (BML-MBS-14) en het spoornummer verzameld. Enkele losse vondsten kregen het sleufnummer en een volgnummer (LV1, LV2, ...) mee, en werden bovendien ingemeten met het GPS-toestel. Van twee sporen werden doorsnedes gemaakt omdat hun aard – antropogeen of natuurlijk – niet duidelijk was. Tijdens het project werden voortdurend overzichtsfoto's vanuit de sleuven gemaakt. Maar aan het eind van elke werkdag werden bovendien sporen- en overzichtsfoto's van op grotere hoogte, en verticale foto's van sporen en structuren genomen. Tenslotte werden de sleuven en sporen op metalen objecten gescand met een metaaldetector.

Figuur 5: De bovenste pakketten van de bodem worden onder toezicht van een archeoloog afgegraven

Figuur 6: De sleufranden, sporen en hoogtes worden met een GPS-toestel opgemeten

De verwerking van het project omvatte verschillende aspecten. Zo werden – met uitzondering van botmateriaal en metalen objecten – alle vondsten gewassen. Daarna werden ze gedroogd en indien nodig verder gereinigd. Alle vondstensembles werden gefotografeerd, gedetermineerd en beschreven in een vondstenlijst, en voorzien van een vondstenkaartje. De digitale sporenlijst werd waar nodig aangevuld, en een sleuvenlijst werd opgesteld. De veldopmetingen werden verwerkt tot een gegeorefereerd grondplan, dat verder werd bewerkt in Adobe Illustrator. Alle foto's werden geordend en benoemd, en per sleuf werd een Harrismatrix opgesteld. Daarna konden de gegevens verwerkt worden in dit rapport. In een laatste fase werd het rapport gedrukt en de digitale bijlage aangemaakt. Het analoog en digitaal archief wordt bewaard bij De Logi & Hoorne.

7. Bodemkunde en natuurlijke sporen

Het vooronderzoek te Bachte-Maria-Leerne leverde uitsluitend grondsporen op. Dit zijn sporen die als verkleuring in de ongeroerde moederbodem zichtbaar zijn. Ze ontstaan waar de oorspronkelijke bodem door mens, dier of planten werd verstoord, bijvoorbeeld door het graven van kuilen, grachten, holen en gangenstelsels, maar ook door het omwoelen van de grond door wortels van begroeiing. Hierdoor raken deze plaatsen opgevuld met materiaal dat qua kleur en textuur verschilt van de omliggende ongestoorde bodem. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de bodemkundige opbouw van het terrein en worden de sporen van natuurlijke oorsprong belicht.

Tijdens het vooronderzoek werden in totaal twaalf profielputten aangelegd met de bedoeling meer inzicht te verkrijgen in de plaatselijke bodemopbouw. De aangetroffen bodemtypes stemmen grotendeels overeen met wat staat weergegeven op de bodemkaart. Over het grootste deel van het terrein is sprake van een zandige leembodem met een beige tot lichtbruine moederbodem. Langs de Leernsesteenweg bevond zich een ZW-NO lopende zone waar eerder sprake was van licht ijzerhoudende lichtgele tot beige moederbodem van lemig zand. In het oosten van het terrein, in de noordelijke delen van sleuven 5 tot en met 7, werd een beige leembodem afgewisseld met roestbruine kleiige zones. Zoals ook op de bodemkaart staat aangegeven is de uiterst zuidoostelijke hoek van het terrein, in het zuiden van sleuf 7, door de mens verstoord. De bodemopbouw op het terrein varieert. Het grootste deel van het projectgebied bestaat uit een laag donkerbruine tot donkergrijze teelaarde met een dikte van 0,25 tot 0,35m, waaronder een homogeen bruin tot lichtbruin pakket van 0,15 tot 0,60m dikte zit. Daaronder bevond zich het archeologisch niveau, meestal bestaande uit een licht ijzerhoudende C horizont. In het zuiden van sleuf 6 was het homogeen bruine pakket afwezig en werd de moederbodem meteen onder de teelaarde zichtbaar. In de noordoostelijke hoek van het terrein bevond zich bovenop de C horizont nog een podzol met dikte van ongeveer 0,30m, bestaande uit een E en een dunne B horizont. Niet alleen de bodemtypes en bodemopbouw vertoonden grote variaties, ook de af te graven dieptes wisselden sterk. In de zuidelijke helft van het projectgebied moest 0,5 tot 0,7m diep gegraven worden tot het archeologisch niveau

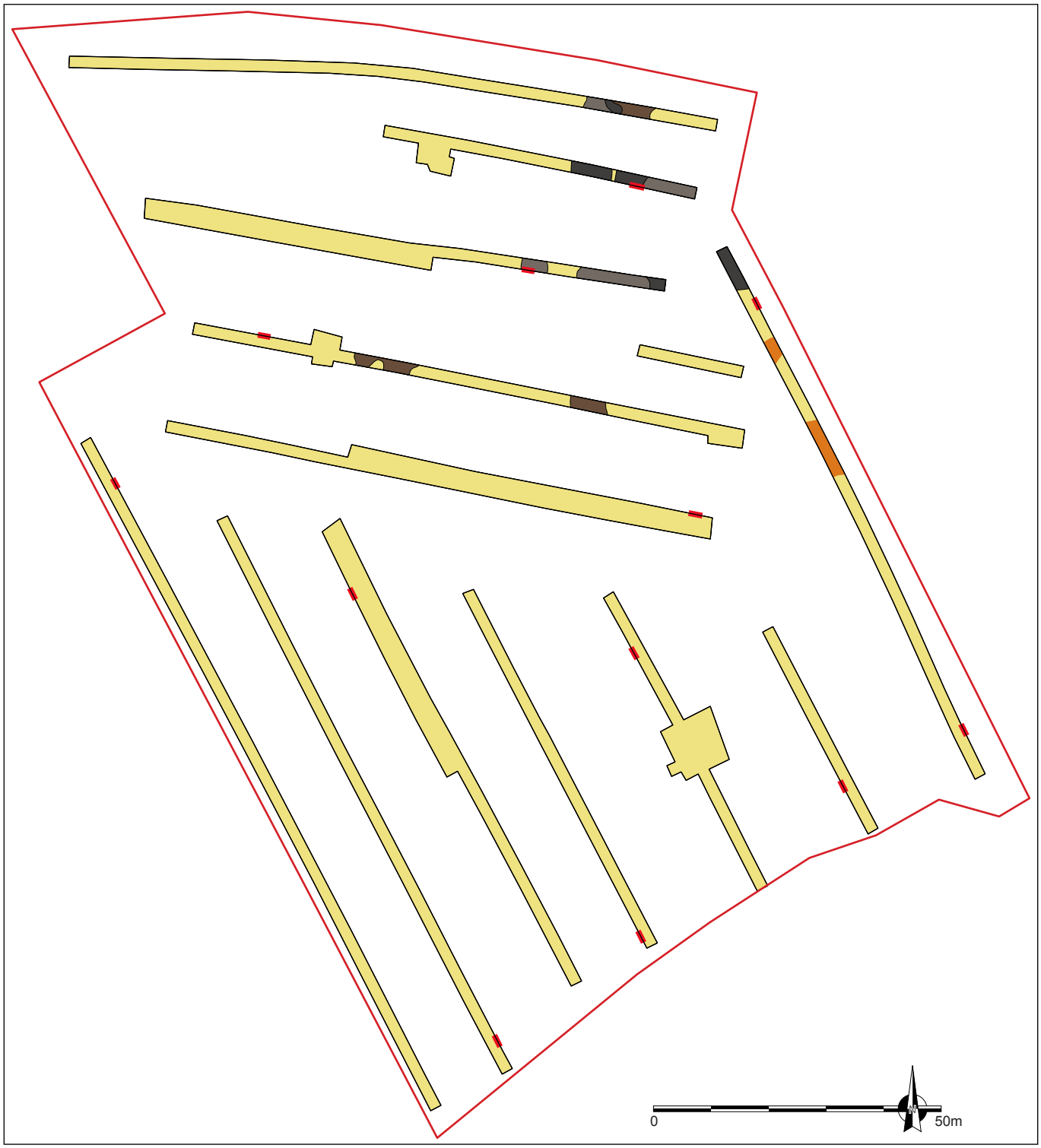

Figuur 7: Het grondplan met aanduiding van de aangelegde bodemprofielen in rood; de C horizont in geel, de kleiige zones in oranje en de bewaarde podzolgronden in bruin-grijze tinten

was bereikt. Vanaf sleuf 8 en ten noorden daarvan variëren de af te graven dieptes van 0,6 tot 1m. De bewaring van een podzol in het noordoostelijk deel van het terrein toont aan dat het oorspronkelijk reliëf iets grilliger zal geweest zijn dan vandaag het geval is. Door de nivellering van het terrein als landbouwgrond is de oorspronkelijke bodem in de lager gelegen zones beter bewaard. Op de in oorsprong hoger gelegen gronden in de zuidelijke sector van het terrein werd meteen de C horizont aangesneden, en is de podzol door nivellering of erosie verdwenen. Tijdens het vooronderzoek werden geen problemen van wateroverlast ondervonden. Het onderzoek had echter plaats in een lange droge periode. Gezien de lemige en plaatselijk kleiige bodem kunnen bij regenweer echter wel moeilijkheden verwacht worden.

Figuur 8: Bodemprofiel aangelegd in sleuf 01 met aanwezigheid van een homogeen lichtbruin pakket tussen teelaarde en moederbodem

Figuur 9: Profielput in sleuf 06 waar de moederbodem onmiddellijk onder de teelaarde werd aangesneden

Figuur 10: Bodemprofiel in sleuf 11, waar nog restanten van een podzolbodem bewaard zijn

Figuur 11: Spoor 0905, een windval, en één van de weinige natuurlijke sporen op het terrein

Figuur 12: Zicht op het verstoorde – zuidelijk – uiteinde van sleuf 07

Sporen van natuurlijke oorsprong waren in beperkte mate aanwezig in de sleuven. Er waren overal molgangen zichtbaar. De impact van deze gangen op de archeologische sporen was echter eerder gering. In een aantal sleuven werden windvallen vastgesteld. Dit zijn ronde tot sikkelvormige sporen die zijn ontstaan wanneer de wortelpartij van een boom uit de bodem werd gerukt. Samenvattend is sprake van een goed bewaarde bodem, met een lage verstoringsgraad door fauna en flora. Enkel op de hogere sector, in het zuiden van het terrein, kan mogelijk een minder diepe bewaring van archeologische sporen verwacht worden door eventuele erosie of aftopping van de bodem.

Figuur 13: Grondplan met aanduiding van de vroegmoderne en recente sporen in wit, de ijzertijd en/of Romeinse sporen in blauw, de ongedateerde sporen in grijs, en de natuurlijke sporen zonder inkleuring

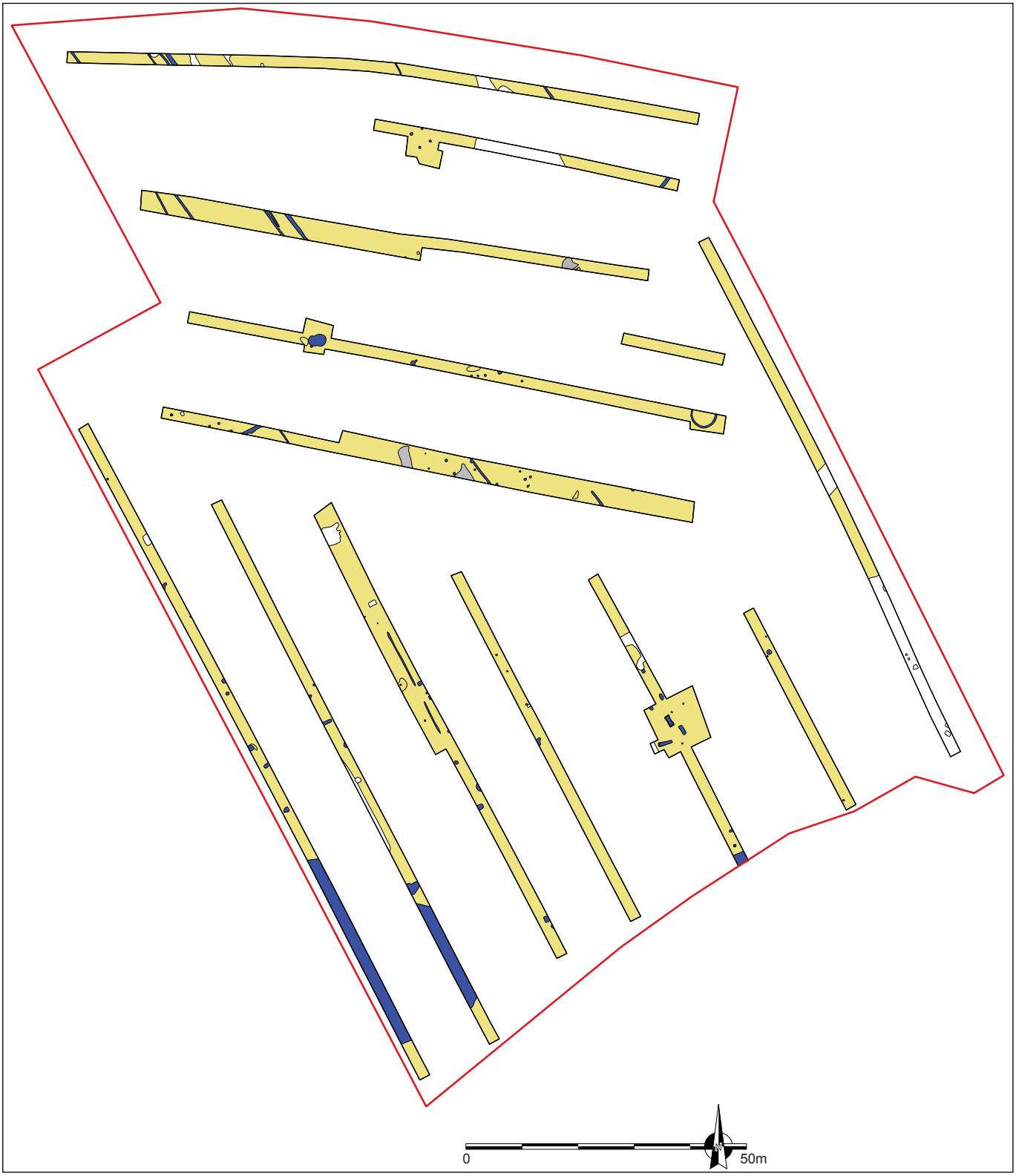

8. De oudste antropogene sporen

Tijdens de archeologische prospectie aan de Meirebeekstraat werden in totaal 128 sporen opgetekend. Hiervan zijn elf sporen van natuurlijke oorsprong, en twintig sporen vermoedelijk van vroegmoderne of recente datering. Op die manier werden 97 grondsporen vastgesteld die op een menselijke aanwezigheid in het verre verleden wijzen. Met uitzondering van één spoor (zie *infra*) kunnen ze allemaal wellicht als bewoningssporen geïdentificeerd worden. Het betreft hoofdzakelijk paalsporen en kuilen, maar ook greppeltjes en grachten, en misschien een waterput waren op het terrein aanwezig. De sporen komen verspreid in eerder lage densiteit voor op het terrein.

Behalve sleuven 7 en 16 leverden alle sleuven sporen van bewoning op. De hoogste densiteit werd gevonden in de zuidelijke sector van het terrein en centraal op het terrein, in sleuven 8 en 9. In het noordelijk deel van het projectgebied – sleuven 10-12 – werden, met uitzondering van de paalsporen in sleuf 11 en bijhorend kijkvenster 13, enkel greppels aangetroffen. De cluster sporen in het zuidelijk gedeelte van het terrein strekt zich over een O-W lopende zone van circa 120 bij maximaal 85m. Ten noorden van deze zuidelijke zone lijkt zich een, eveneens O-W georiënteerde, strook van zo'n 20m breed te situeren waarin geen sporen werden aangetroffen. Ten noorden daarvan bevindt zich de centrale cluster met sporen in sleuven 8 en 9. Deze zone is min of meer O-W gericht en meet circa 115 bij 25m. In wat volgt worden de aangesneden archeologische sporen verder toegelicht.

8.1. Een opgevulde depressie?

In de zuidelijke hoek van het projectgebied, ter hoogte van sleuven 1 en 2, werd een vermoedelijk ovale zone van circa 37 bij minstens 16m vastgesteld waar de bodem bestond uit een bruingrijs homogeen pakket waarin vondsten uit de Romeinse periode aanwezig waren. In sleuf 1 was, door de afwezigheid van vondstmateriaal, niet duidelijk dat het om een oud spoor ging en werd deze zone – met lengte van 37m – verdiept tot op de moederbodem. Hieruit bleek dat het pakket maximaal 0,5m dik is. In sleuf 2 (0201) bleek ditzelfde spoor aanwezig over een afstand van slechts 21m. In de meer oostelijke gesitueerde sleuf 3 was het spoor afwezig. Gezien de uitgestrektheid en de diepte van dit pakket gaat het mogelijk om een depressie, waarin nog een zogenaamde cultuurlaag aanwezig is of waarin nederzettingsafval verzameld raakte. Het pakket loopt hoogstwaarschijnlijk door naar het zuidwesten op het aanpalend perceel. De vondsten gedaan in spoor 0201 wijzen voornamelijk in de richting van een Romeinse datering van de opvulling. Het ensemble omvat een wandscherf van een *mortarium* (12g), in reducerend gebakken en gedraaide waar een rand met verdikte uitstaande lip en lichte horizontale ribbels op de overgang van schouder naar hals (32g) en vijf wandscherven (28g), in handgevormd

Figuur 14: Zicht op spoor 0201 tijdens de aanleg van de sleuf

Figuur 15: Selectie uit de vondsten gedaan in spoor 0201

Figuur 16: Een Merovingische scherf afkomstig uit spoor 0201

zandverschraald aardewerk de knop van een deksel (11g), en in handgemaakte waar in prehistorische techniek drie wandscherven (14g). Eén wandscherf is handgevormd, verschraald met rode chamottekorrels en geglad aan de binnenzijde (6g). Deze laatste scherf kan mogelijk vroegmiddeleeuws van datering zijn (6de-8ste eeuw). Het merendeel van de vondsten wijst echter op een Romeinse aanwezigheid. Behalve aardewerk werden uit spoor 0201 ook nog tien stukken dakpan (177g) gehaald.

8.2. Paalsporen en kuilen

De bij het onderzoek aangesneden paalsporen variëren in afmetingen van kleine afgeronde vierkante sporen met zijden van 0,15m tot grotere ronde sporen met een diameter van 0,5m. In de zuidelijke sporenzone werden heel wat grotere sporen, met zijden van minstens 1m, opgetekend waarvan zonder coupe niet met zekerheid kan gesteld worden of het paalsporen dan wel kuilen betreft. Gezien de waarschijnlijkheid van een Romeinse bewoning, en de daarbij horende grote diepe paalsporen van woonstalhuizen, is het goed mogelijk dat een deel hiervan paalsporen betreft. De paalsporen hebben een vrij homogene lichtgrijze tot bruine kleur en zijn over het algemeen iets donkerder dan de moederbodem. De sporen zijn sterk uitgeloogd, waardoor hun aflijning minder duidelijk is, en het noodzakelijk was alle sporen op te schaven.

Figuur 17: Bovenaanzicht op het bijgebouwtje in kijkvenster 13

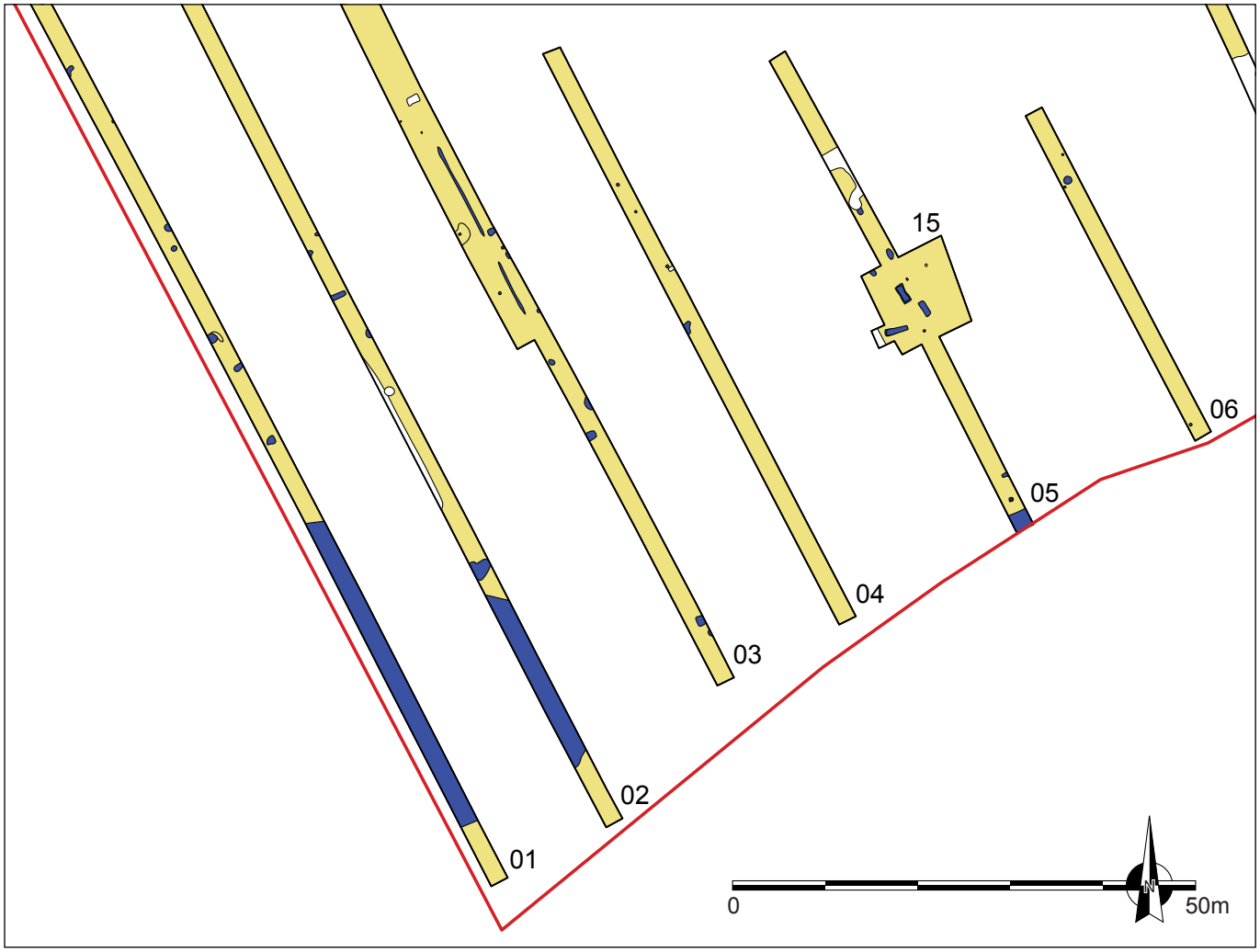

Figuur 18: Detailplan van de zuidelijke sporenzone

Tijdens het onderzoek werd één gebouwtje herkend. Centraal in de noordelijke sector van het gebied werden in sleuf 11 drie paalsporen (1103, 1104 en 1105) aangetroffen. Bij uitbreiding van de zuidelijke wand met kijkvenster 13 werd paalspoor 1301 zichtbaar. Deze vier paalsporen vormen samen een regelmatige rechthoekige palenzetting met afmetingen van 3 op 2,5m en een NW-ZO oriëntatie. Mogelijk betreft het een vierpalige spieker, hoewel niet kan uitgesloten worden dat de structuur zich in noordwestelijke richting verder zet. Geen enkel van deze paalsporen bevatte vondsten. Een precieze datering moet dus uitblijven, maar de uitgeloogde lichtgrijze tot bruine vulling van de sporen doet – naar analogie met beter gedateerde sporen op het terrein – een datering in de ijzertijd of Romeinse periode vermoeden.

Hoewel verder geen duidelijke gebouwen konden afgelijnd worden, wijzen de aanwezige paalsporen op de potentiële aanwezigheid van meer hoofd- en bijgebouwen. De paalsporen, kuilen en greppels in de zuidelijke sporenzone leverden vrij veel vondsten op. Het betreft in aardewerk tien wanden (90g) in handgevormde keramiek in prehistorische techniek, een rand en drie wandscherven van een bord in Pompejaans rood aardewerk met homogeen beige baksel (6g), twee wandscherven en één rand met verdikte naar binnen geplooide lip in reducerend gebakken gedraaid aardewerk (5g), twee wandscherven in handgevormd zandverschraalde waar (8g), twee wandjes in kruikwaar (2g), en een wandscherf in Eifelwaar (12g). Daarnaast leverden de bewoningssporen ook nog drie stukken dakpan (15g), een vuurstenen duimnagelschrabber (2g), een stuk Doornikse kalksteen (53g), een fragment van een groen glazen recipiënt (2g), drie gecorrodeerde platte stukken metaal mogelijk afkomstig van messen (26g), en zes gecorrodeerde metaalfragmenten vermoedelijk afkomstig van spijkers (63g). Op basis van de vondsten is duidelijk dat er sprake is van menselijke aanwezigheid gedurende de Romeinse periode. Een eventuele ijzertijd- of vroegmiddeleeuwse component in de bewoning kan met deze vondsten echter niet uitgesloten worden.

Figuur 19: Enkele sporen in de zuidelijke sporenzone

Figuur 20: Scherfjes in Pompejaans rood aardewerk uit spoor 0303

Figuur 21: Een duimnagelschrabber gevonden in spoor 0103

Figuur 22: Een fragment in groen glas afkomstig uit spoor 0604

Figuur 23: Detailplan van de centrale sporenzone

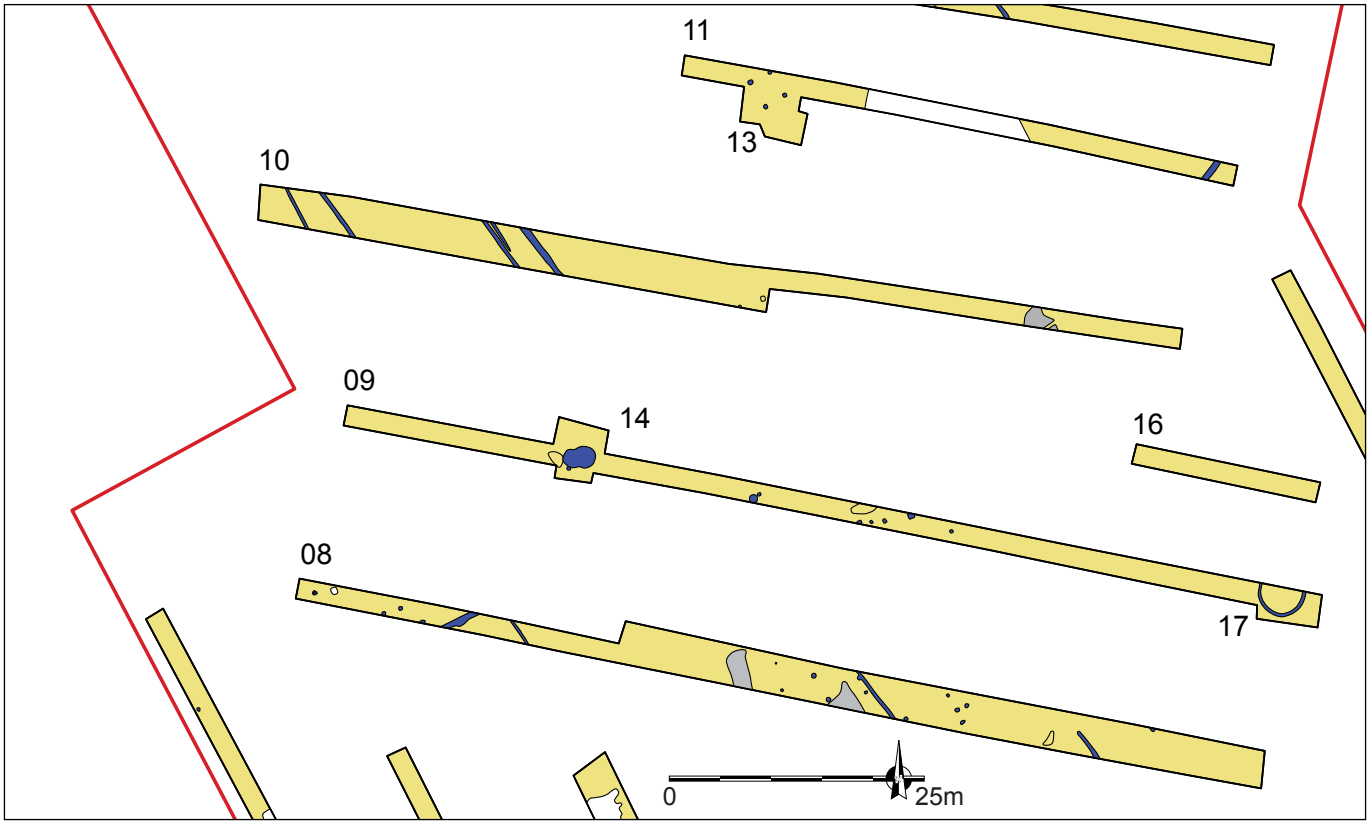

De centrale cluster met sporen omvat alvast 23 paalsporen en kuilen. Wat hun kleur, textuur en uitloging betreft zijn ze zeer gelijkaardig aan de sporen van de zuidelijke zone, wat een gelijklopende datering doet vermoeden. Geen enkele van deze sporen leverde vondsten op. In sleuf 9 werd een onregelmatig ovaal spoor (0901) opgemerkt waarvan, wegens zijn afmetingen, vermoed werd dat het een waterput kon zijn. Daarom werd het spoor volledig bloot gelegd met kijkvenster 14. Spoor 0901 had diameters van 3,24 en 2,16m, was ONO-WZW gericht, en had een heterogene donkergrijze tot bruine vulling. In het westen raakte het spoor een windval (0902), en in het zuiden oversneed het een paalspoor (0912/1401). In de vulling van spoor 0901 werd enkel handgevormd aardewerk gevonden: drie verbrande wanden in prehistorische techniek (13g) en twee wandscherven verschraald met organisch materiaal en rode chamotte (28g). De datering van het spoor lijkt hiermee in de vroege middeleeuwen (6de-8ste eeuw) te situeren. Omdat het spoor in het vlak de uiterlijke kenmerken had van een waterput, werden er twee peilingen naar de diepte uitgevoerd met behulp van een edelmanboor. Hieruit bleek dat het spoor niet dieper is dan 1m ten opzichte van het archeologisch niveau, en dat het dus mogelijk eerder een kuil dan een waterput betreft.

Figuur 24: Veldopname van paalsporen 0817 en 0818

Figuur 25: Twee wanden afkomstig uit de vulling van spoor 0901

Figuur 26: Bovenaanzicht van kijkvenster 14 met rechts natuurlijk spoor 0902, en links spoor 0901

In de noordoostelijke hoek van de zuidelijke cluster werden bij de aanleg van sleuf 2 en kijkvenster 15 drie kuilen aangetroffen die sterk verschillen van alle andere aangesneden sporen. Sporen 0504 is een NW-ZO georiënteerd afgerond rechthoekig spoor met afmetingen van 2,08 op 0,87m. Binnen het spoor is een tweede rechthoekige aflijning van 1,73 bij 0,64m zichtbaar. Deze binnenste rechthoek is gevuld met een mengsel van grijsbruine zandleem en rood-oranje verbrande grond. Langs de omtrek van deze binnenste vulling is een zwart houtskoolrijk lijntje aanwezig. Het buitenste pakket van spoor 0504 bestaat uit een lichtgrijze tot lichtbruine uitgeloogde laag. In het spoor werden twee verbrande wandscherven in handgemaakt zandverschraald aardewerk (10g) en een gebroken silex kei (11g) gevonden. Zo'n 0,6m ten zuidoosten van dit spoor werd een tweede rechthoekige kuil (0505) aangetroffen. Deze kuil mat 1,74 bij 0,66m, en was eveneens NW-ZO georiënteerd. De vulling van dit spoor was heterogeen lichtgrijs tot bruingrijs van kleur en leverde een wandscherfje in *terra nigra* (<1g), twee wanden in kruikwaar (4g), een wandscherf in reducerend gebakken gedraaid aardewerk (2g), twee wanden in handgevormd zandverschraald aardewerk (8g) – waarvan één verbrand, één wandscherf in handgemaakt waar verschraald met rode chamotte (11g), en één stuk dakpan (12g). Bij de aanleg van kijkvenster 15 werd op circa 2,25m ten zuidwesten van spoor 0505 een derde rechthoekige kuil (1501) aangetroffen. Spoor 1501 heeft een afwijkende oriëntatie, WZW-ONO, en meet 2,5 op 0,56m. De kuil lijkt een tweeledige vulling te hebben bestaande uit een lichtgrijs-bruin bandje van circa 0,17m aan de westzuidwestelijke korte zijde, en voorts een heterogene grijsbruine vulling. Uit de vulling van het spoor konden alvast een vlakke bodemscherf en vijf wandscherven – waarvan twee mogelijk besmeten – in handgemaakt aardewerk in prehistorische techniek (62g), een wand in handgevormde zandverschraalde waar (6g), een stukje arcose (11g) en een groot dik fragment van een tegel met Romeins baksel (620g) gehaald worden. De vondsten uit deze kuilen wijzen in de richting van een Romeinse datering, maar een datering in de vroege middeleeuwen kan niet helemaal uitgesloten worden. De functie van de sporen zal met een vervolgonderzoek moeten bepaald worden. De vorm van de kuilen en aanwezigheid van zowel verbrande grond als keramiek doen een artisanale functie vermoeden, bijvoorbeeld als veldoven of houtskoolmeiler. Een gelijkaardige, maar aanzienlijk grotere, kuil werd bij proefsleuvenonderzoek te Grammene – Grijsbulckstraat onderzocht (Hoorne 2008b: 24-25). Een funeraire functie kan echter evenmin helemaal uitgesloten worden.

Figuur 27: Zicht op de kuilen aanwezig in kijkvenster 15

Figuur 28: Selectie uit de vondsten gedaan in kuil 0505

Figuur 29: Selectie uit het vondstmateriaal afkomstig uit kuil 1501

8.3. Greppels en grachten

Behalve paalsporen, kuilen en de opgevulde depressie werden op het terrein ook nog verschillende fragmenten van greppels en grachten aangesneden. De dominante oriëntatie van deze sporen is NW/NNW-ZO/ZZO.

Een eerste greppel werd aangesneden in sleuf 3 (0313). Dit NNW-ZZO lopende spoor was gemiddeld 0,27m breed en had een uitgeloogde lichtbruine tot grijze vulling. De greppel kon over een afstand van 20m gevolgd worden, maar bestond uit twee slecht bewaarde fragmenten van 6,3 en 10,7m lang met een hiaat van 3,5m ertussen. Uit de vulling van het spoor werd een wandscherf in handgemaakt aardewerk in prehistorische techniek (25g) gerecupereerd. In het verlengde van dit spoor werden meer noordelijk in sleuven 08 (0807) en 10 (1009) gelijkaardige greppelfragmenten aangesneden. Opvallend is dat de greppel in sleuf 9 afwezig leek, mogelijk was het spoor hier plaatselijk niet meer bewaard of zat hier een opening in de greppel. Net ten westen van spoor 0807 werd wel een haaks georiënteerde gracht (0806) aangesneden. Het is mogelijk dat het traject van greppel 0313/0807 hier een rechte hoek maakt naar het westzuidwesten. Haakse gracht 0806 is gelijkaardig aan de greppelfragmenten maar met 0,87m iets breder. In geen van deze sporen werden nog bijkomende vondsten gedaan. De homogene uitgeloogde lichtbruine tot grijze vulling doen echter een datering in de metaaltijden of Romeinse periode verwachten.

Figuur 30: Veldopname van greppel 0313

Figuur 31: Zicht op spoor 0806

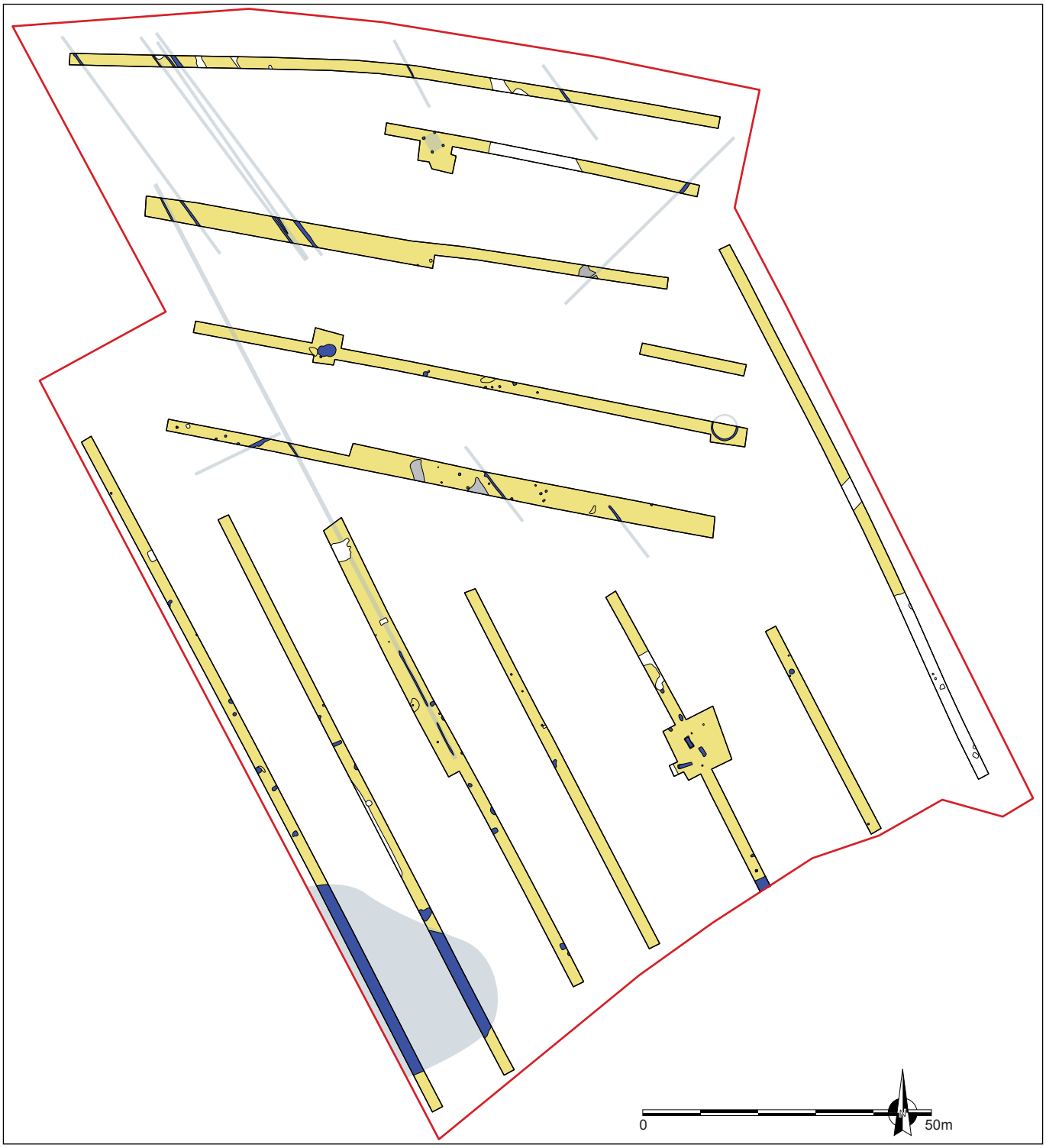

Figuur 32: Het grondplan met aanduiding van alle sporen en in lichtgrijs de vermoede interpretaties en trajecten van grachten en greppels

In sleuf 8 werden meer naar het oosten nog twee greppels aangesneden (0814 en 0821). Het meest westelijke spoor (0814) was NW-ZO gericht en lichtgrijs tot bruin van kleur, had een breedte van 0,33m en was zichtbaar over een afstand van ongeveer 6m. Aan de noordwestelijke kant was een plaatselijke verbreding van het spoor – tot 0,6m – zichtbaar, mogelijk oversneed de greppel hier een paalspoor. Deze greppel werd in de omliggende sleuven niet vastgesteld. In de opvulling van greppel 0814 werden twee handgevormde wandjes in prehistorische techniek gevonden. Ongeveer 19m ten oosten van greppel 0814 werd de aanvang van een parallelle greppel (0821) aangesneden. Dit spoor lijkt een intentioneel uiteinde te hebben van waaruit het nog 3,3m in zuidoostelijke richting kon vastgesteld worden. Greppel 0821 had eveneens een uitgeloogde lichtbruine tot grijze vulling, was gemiddeld 0,36m breed, en leverde geen vondstmateriaal op.

Figuur 33: Veldopname van greppel 0814

Figuur 34: Zicht op greppels 1008 en 1009

Figuur 35: Greppels 1005, 1006 en 1007 in het vlak

Figuur 36: Kuil 1210, en greppels 1208, 1209 en 1211

In de westelijke helft van sleuf 10 werden, behalve greppel 1009 (zie *supra*), nog vier greppelfragmenten met zeer gelijklopende oriëntatie geregistreerd. Een eerste dergelijk spoor (1008) bevond zich ongeveer 3,5m ten oosten van greppel 1009. Deze greppel had een NW-ZO traject, was 0,38m breed en was zichtbaar over een afstand van 5,34m. De vulling van het spoor was lichtgrijs tot lichtbruin en uitgeloogd, en leverde een fijne wandscherf in reducerend gebakken gedraaid aardewerk op. Het vervolg van greppel 1008 in zuidoostelijke richting werd niet aangetroffen, maar in sleuf 12 bevond spoor 1212 zich wel op hetzelfde traject. Deze greppel werd aangesneden in het uiterste westen van de sleuf en had een zeer gelijkaardige vulling, een breedte van 0,38m en was aanwezig over een afstand van 2,4m. Greppelfragment 1212 leverde geen vondsten op.

Op 16m ten zuidoosten van greppel 1008 werden twee parallelle greppels (1007 en 1005) aangetroffen die hun vervolg kennen in sleuf 12 (respectievelijk 1211 en 1208). Deze greppels lopen met hun NW-ZO oriëntatie parallel aan greppel 1008. De afstand tussen beide sporen bedraagt ongeveer 2,5m. De meest westelijke greppel (1007/1211) had een breedte gaande van 0,26 tot 0,38m, en een lichtgrijze-lichtbruine uitgeloogde vulling. De oostelijke greppel (1005/1208) was ongeveer 0,7m breed en eveneens lichtgrijs tot lichtbruin van kleur. Fragment 1005 leverde één wandscherf in handgemaakt aardewerk in prehistorische techniek op voorzien van een gegladde groef (3g). Tussen deze parallelle greppels werd zowel in sleuf 10 als in sleuf 12 een smaller greppelfragment vastgesteld. In sleuf 10 betreft het spoor 1006, een minder goed bewaard uitgeloogd lichtgrijs-lichtbruin spoor dat zich ongeveer 0,2m ten noordoosten van greppel 1007 ophield. Dit greppelfragment was NW-ZO georiënteerd, was 0,3m breed, 3,5m lang, en bevatte geen vondsten. In sleuf 12 vertoont greppel 1209 gelijkenissen met spoor 1006. Het is een NW-ZO lopende greppel van 0,3m breed en 2,6m lang, met een sterk uitgeloogde lichtgrijze vulling. Het is mogelijk dat beide sporen fragmenten zijn van eenzelfde greppel.

Figuur 37: Veldopname van gracht 1101

Figuur 38: Sporen 1001 en 1002 worden misschien gescheiden door een moeilijk leesbaar lineair spoor

Figuur 39: In sleuf 9 en kijkvenster 17 werd een circulaire greppel aangetroffen

In het oostelijk uiteinde van sleuf 11 werd een fragment van een gracht (1101) aangetroffen. Dit spoor heeft een NO-ZW oriëntatie, is 0,64m breed en werd vastgesteld over een afstand van 2,2m. Gracht 1101 had een sterk uitgeloogde lichtgrijze vulling en leverde een wandscherf in handgevormd aardewerk in prehistorische techniek (2g) op. Het vervolg van dit spoor in noordoostelijke richting moet zich ten oosten van sleuf 12 bevinden. In zuidwestelijke richting werd het spoor in eerste instantie niet aangetroffen. Het is echter mogelijk dat het wel aanwezig is tussen sporen 1001 en 1002. Deze laatste twee sporen werden afgelijnd als grijze verkleuringen ten opzichte van de moederbodem. Hun aard – natuurlijk of antropogeen – was echter onduidelijk. Tussen beide vlekken loopt een NO-ZW georiënteerde lineaire strook. Tijdens het veldwerk was duidelijk dat deze strook te recht verliep om natuurlijk te zijn, maar het verband met de gracht in sleuf 11 werd niet gelegd. Hoewel de strook tussen sporen 1001 en 1002 de kleur en textuur van de moederbodem heeft, kan de aanwezigheid van een sterk uitgeloogd vervolg van spoor 1101 hier vermoed worden. Bij een vervolgonderzoek zal aandacht gespendeerd moeten worden aan de mogelijke aanwezigheid van sterk uitgeloogde, moeilijk herkenbare grachtensystemen.

Behalve de reeds aangehaalde sporen werden in sleuf 12 nog twee bijkomende greppels (1201 en 1204) aangetroffen. Greppel 1201 bevindt zich in de oostelijke sector van deze sleuf, en loopt met zijn NW-ZO traject parallel aan greppels 1008/1212, 1007/1211 en 1005/1208. Het spoor heeft een grijze tot lichtgrijze homogene vulling, was 0,36m breed en 2,66m lang, en leverde geen vondsten op. Het vervolg van dit spoor naar het zuidoosten werd nergens vastgesteld. Centraal in sleuf 12 werd een smalle greppel (1204) aangesneden. Het spoor is sterk uitgeloogd, lichtgrijs van kleur, en 0,18m breed en 2,44m lang. Ook van dit spoor werd geen vervolg aangetroffen in de andere sleuven, en het leverde evenmin vondsten op. Het valt op dat deze greppel zich min of meer op de kadastrale grens tussen percelen 78a en 89c bevindt. Aangezien nergens elders op het terrein grachten of greppels samenvallen met de kadastrale perceelsgrenzen, en greppel 1204 een uitgeloogde vulling heeft gelijkaardig aan de oude sporen op het projectgebied, gaat het mogelijk om toeval.

8.4. Kringgreppel

In het oostelijk uiteinde van sleuf 9 werden twee gebogen greppelfragmenten aangesneden. De sleufrand werd met kijkvenster 17 in zuidelijke richting uitgebreid, waardoor duidelijk werd dat beide fragmenten samen een cirkelvormig greppeltraject beschreven. Greppel 0911 heeft een breedte van 0,36m en wordt gekenmerkt door een uitgeloogde licht grijsbruine vulling. De diameter van de kringgreppel bedraagt 4,66m aan de buitenzijde van het spoor, en ongeveer 4m aan de binnenzijde. De vulling van de circulaire structuur leverde geen vondsten op. Circulaire gracht- en greppelstructuren zijn gekend in Vlaanderen, voornamelijk via luchtfotografie, maar ook door opgravingen. De meeste kringgreppels horen thuis in de funeraire en rituele sfeer. Het zijn circulaire grachten of greppels die aangelegd werden rondom een grafheuvel. Door erosie en het nivellerend effect van de landbouw zijn de heuvels zelf – en de graven zelf meestal ook – verdwenen. De omgevende grachten en greppels zijn vaak het enigste dat van deze monumenten overblijft. Het fenomeen komt vooral voor in de periode vanaf het laat neolithicum (circa 2500 v.Chr.) tot de midden bronstijd (circa 1400 v.Chr.), met een piek tussen 1700 en 1500 v.Chr. (De Reu 2014: 17-19). Voor de enkelvoudige kringgreppels bedraagt de diameter gemiddeld 24,5m. De cirkel aan de Meirebeekstraat is in vergelijking bijzonder klein. Exemplaren met een diameter kleiner dan 5m zijn gekend in Vlaanderen – bijvoorbeeld een enkelvoudige kringgreppel te Knesselare met diameter van 3,5m (Hoorne *et al.* 2006: 12-13) en twee enkelvoudige kringgreppels te Waardamme – Vijvers met doorsnedes van 3,5 en 5m – maar eerder zeldzaam (De Reu 2012: 84, 85, 95). Funeraire of rituele kringgreppels werden ook al in jongere periodes, tot de Romeinse tijd, vastgesteld. Zo dateert het cirkelvormig monument te Destelbergen – Eenbeekeinde tot de ijzertijd (De Logi & Dalle 2013: 31). De datering van het spoor blijft voorlopig dus onzeker. Een andere mogelijke verklaring voor de circulaire greppel is dat het een hooimijt zou betreffen. Dergelijke circulaire greppels van hooimijten werden al aangetroffen bij archeologisch onderzoek op middeleeuwse sites, onder andere te Gistel – Steenbakkerstraat. Gezien de uitlogingsgraad van het spoor lijkt een datering in de metaaltijden of Romeinse periode meer gepast. Een vervolgonderzoek moet trachten de precieze functie en datering van het spoor te achterhalen, en zal ook aandacht moeten hebben voor de eventuele aanwezigheid van graven in of nabij deze structuur.

9. Vroegmoderne en recente sporen

Op het terrein in Bachte-Maria-Leerne werden sporen van vroegmoderne en recente aanwezigheid aangesneden, zij het in beperkte hoeveelheid. Deze sporen hebben nauwelijks impact op de archeologische resten. Het betreft enkele kuilen en grachten verspreid over het projectgebied. Het historisch kaartmateriaal uit de 18de en 19de eeuw toont een terrein waarop geen bebouwing uit deze periode aanwezig is. Wel is duidelijk dat nog geen 100m ten oosten van het projectgebied,

Figuur 40: Uittreksel van de kaart van Ferraris (1771-1778) met aanduiding van het projectgebied (schaal en projectgebied bij benadering) (© www.geopunt.be)

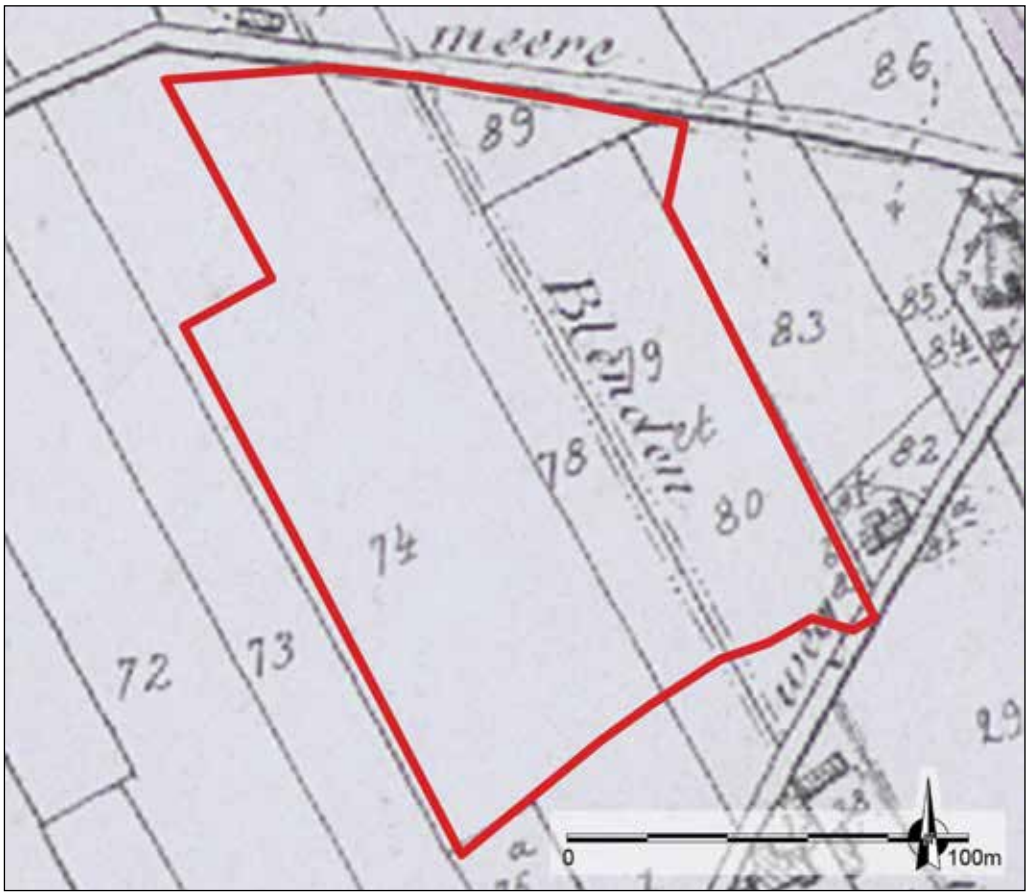

Figuur 41: Uittreksel van de Popp-kaart (1842-1879) met aanduiding van het projectgebied (schaal en projectgebied bij benadering) (© www.geopunt.be)

op de hoek van de Meirebeekstraat, de Mulderstraat en de Molenhuisstraat, een windmolen geeft gestaan. Op de Popp-kaart is een pad zichtbaar dat het terrein van het zuidoosten naar het noordwesten doorsnijdt. Van deze weg, op de kaart aangeduid als de Blendenweg, werden geen sporen in de sleuven aangetroffen. Behalve de windmolen en het pad is ook zichtbaar dat het de Leernsesteenweg in de 18de en 19de eeuw nog niet aanwezig was. De straat die op het kaartmateriaal ten zuiden van het terrein loopt komt tegenwoordig overeen met de Muldersstraat en de Bagattestraat.

De meeste van deze sporen komen voor langs de oostelijke en noordelijke grens van het terrein, in sleuven 7 en 12. In het uiterste zuiden van sleuf 7 werd een verstoring (0701) aangesneden die vanaf de zuidelijke sleufrand ongeveer 35m in noordelijke richting gevolgd kon worden. Dit lichtgrijs gevlekt spoor bevatte een oxiderend gebakken gedraaide wandscherf met dekkende groene en zwarte glazuur (2g), vier fragmenten baksteen of dakpan (22g) en één metaalslak (14g). Het spoor werd oversneden door zes sporen. Meest zuidelijk betreft het twee kuilen (0702 en 0703) met een heterogene donkergrijze vulling. Uit spoor 0702 werden een bodem- en een wandscherf in industrieel wit aardewerk met blauwe versiering van een tas (14g) gehaald. Spoor 0703 leverde een stukje gecorrodeerd metaal op (2g). Ongeveer 12m noordelijker werden nog drie sporen met een recente datering aangetroffen die spoor 0701 sneden. Het betreft een heterogeen donkergrijze kuil (0704) en twee lichtgrijze gevlekte paalsporen (0705 en 0706). In paalspoor 0706 werd een bodemscherf met standvin in oxiderend gebakken gedraaide waar voorzien van loodglazuur (12g) en een stuk cement (378g) gevonden. Een tiental meter verder in noordelijke richting werd kuil 0707 gedeeltelijk aangesneden. Ook dit spoor oversnijdt verstoring 0701. De heterogene donkergrijze kleur en de aanwezigheid van recent bouwmateriaal in de vulling van het spoor wijzen opnieuw op een recente datering. Centraal in de sleuf werd een laatste spoor (0708) voor sleuf 7 aangesneden. Dit lineair spoor is wellicht een gracht, had een NO-ZW oriëntatie en was 4,74m breed. De gracht was homogeen lichtgrijs tot lichtbruin van vulling, en eerder scherp afgelijnd. In de vulling van deze gracht werden geen vondsten gedaan. In het zuidwestelijke verlengde van dit spoor bevindt zich in sleuf 5 echter spoor 0510.

Figuur 42: Een selectie uit de vondsten gedaan in spoor 0701

Figuur 43: Scherven van een tas afkomstig uit spoor 0702

Figuur 44: Veldopname van gracht 0708

Figuur 45: Fragment van een pijpensteel afkomstig uit spoor 1207

Figuur 46: Zicht op spoor 1102

Figuur 47: Een selectie uit de vondsten gedaan in spoor 1102

Dit was een homogene lichtgrijze tot lichtbruine onregelmatige verstoring waarin een wandscherf in oxiderend gebakken gedraaid aardewerk voorzien van een dekkende loodglazuur (9g) werd aangetroffen. Op basis van de scherpe aflijning en de gelijkenissen tussen beide sporen, kunnen ze in de vroegmoderne tot recente periode gesitueerd worden.

In sleuf 12 werden drie grachten (1203, 1206 en 1207) en drie kuilen (1202, 1205 en 1210) aangetroffen die thuis horen in de recente periode. De grachten zijn alle NNW-ZZO georiënteerd en hebben een heterogene bruine of donkergrijze opvulling. De vondsten uit deze sporen beslaan een stukje van een pijpensteel (<1g; 1207), een stukje baksteen of dakpan (4g; 1203) en een splinter verbrand bot (<1g; 1203). De kuilen vertonen eveneens een heterogene bruine of donkergrijze vulling. Enkel kuil 2010 leverde een vondst op: een stukje van een pijpensteel (<1g).

Een laatste jong spoor (1102) dat wordt besproken, omwille van de omvang, bevindt zich centraal in sleuf 11. Dit is een homogeen grijsbruin spoor met een lengte van 16,5m. Vermoedelijk betreft het een gracht of uitgebreide vergraving. Het vervolg in zuidelijke richting werd niet vastgesteld, maar mogelijk staan hierboven aangehaalde sporen 1202 en 1203 ermee in verband. In de vulling van spoor 1102 werden in oxiderend gebakken en gedraaide waar voorzien van loodglazuur een rand, een bodem en twee oren (54g), en twee gecorrodeerde spijkers (32g) gevonden.

Op basis van de beperkte vondsten aanwezig in de jongere sporen lijkt het erop dat de sporen uit de vroegmoderne periode een eerder homogene grijsbruine kleur hebben – vergelijkbaar met de kleur en textuur van het bodempakket dat zich tussen de teelaarde en de moederbodem bevindt. De sporen uit de recente tijd zijn meer heterogeen en donkergrijs van kleur.

10. Conclusies en aanbevelingen

Begin november 2014 voerde De Logi & Hoorne een archeologisch vooronderzoek uit op een 2ha groot terrein langs de Meirebeekstraat te Bachte-Maria-Leerne. Het doel van dit onderzoek is na te gaan of er archeologische sporen op het terrein aanwezig zijn en wat hun aard, datering en bewaringsgraad is. Uit de resultaten van de prospectie moet blijken of ontwikkelaar Kleine Landeigendom Het Volk voorafgaand aan de bouwwerken een archeologisch vervolgonderzoek moet laten uitvoeren. Hiertoe werden op het terrein twaalf proefsleuven, vier kijkvensters en een extra sleuf gegraven, en twee korte sleuven werden verder doorgetrokken. Op deze manier werd 12,89% van het projectgebied aan de prospectie onderworpen.

De resultaten van het onderzoek wijzen op een aanwezigheid van archeologische sporen over zo goed als het volledige terrein, met een lage tot plaatselijk matige densiteit. De sporen in combinatie met de aangetroffen vondsten duiden op bewoning in de Romeinse tijd, hoewel sporen van occupatie in de metaaltijden en ook de vroege middeleeuwen tot de mogelijkheden behoren. Het is duidelijk dat de archeologische aanwezigheid doorloopt in zuidwestelijke richting op het aanpalend perceel. Behalve sporen van bewoning – paalsporen, kuilen,

grachten en greppels – werden ook drie mogelijk artisanale kuilen, een opgevulde depressie en een kringgreppel, die in de funeraire en/of rituele sfeer kan thuishoren, aangetroffen. Met uitzondering van twee sleuven leverden alle proefsleuven archeologische sporen op. Aangezien het een site met lage tot matige sporendensiteit betreft is het zeer goed mogelijk dat bijkomende sporen tussen de proefsleuven in vallen. Het is met andere woorden zo goed als onmogelijk om substantiële zones aan te duiden waar geen archeologisch vervolgonderzoek dient te gebeuren.

Figuur 48: Grondplan met aanduiding van de aangetroffen sporen, en in groen de zone waarvoor een vervolgonderzoek wordt geadviseerd

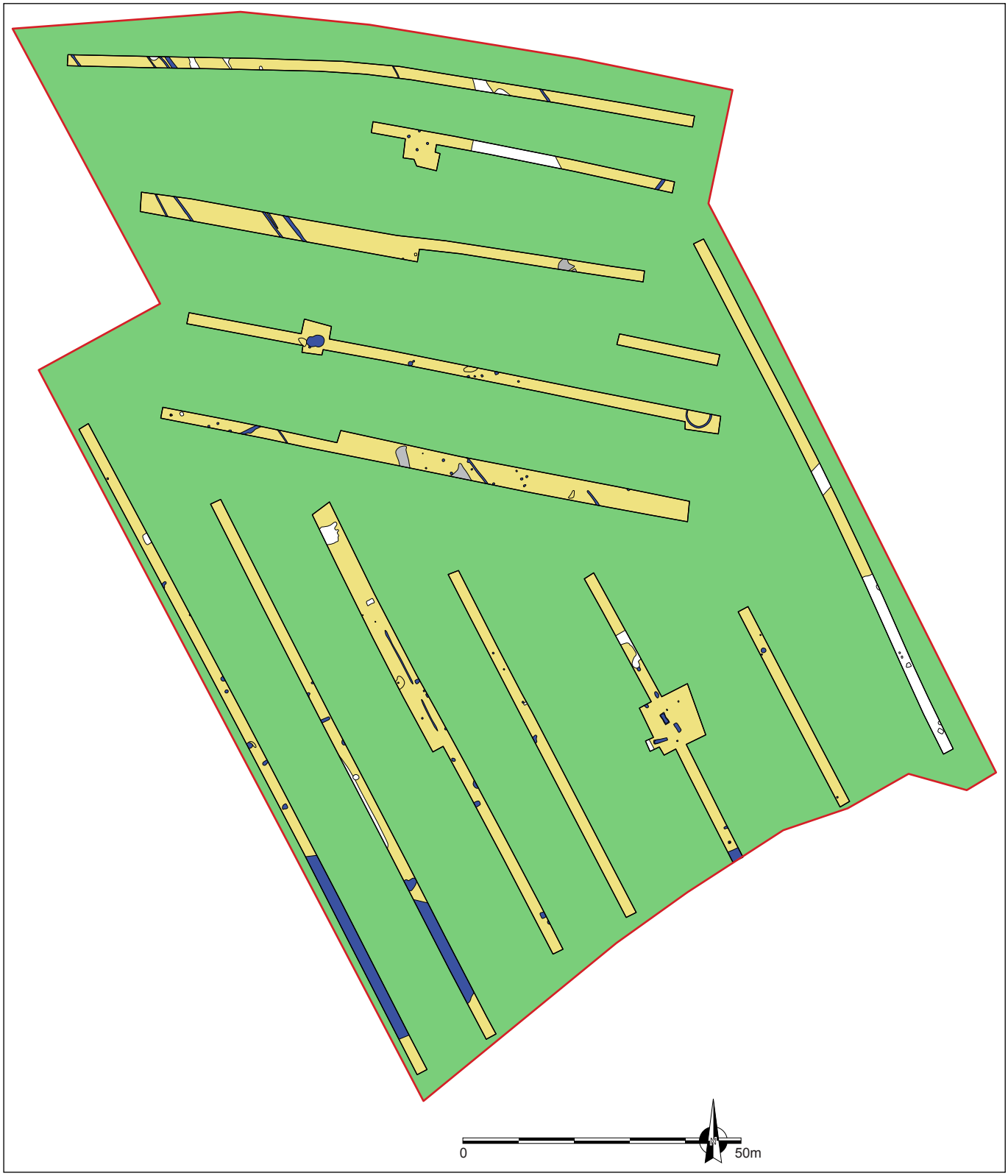

Om een goed beeld te krijgen van de aanwezige archeologische occupatie is het noodzakelijk het totale terrein bloot te leggen. Zo kan hopelijk duidelijkheid ontstaan over de grenzen van de bewoning en de eventuele inplanting van andere (functionele) zones in de nabijheid ervan. Omdat er bovendien ook meerdere periodes op het terrein verwacht worden, is het nuttig deze verschillende fases van landgebruik ruimtelijk ten opzichte van elkaar te plaatsen. Ongetwijfeld zullen ook kleine zones op het terrein voorkomen waar weinig of geen sporen aanwezig zijn, dergelijke zones zijn echter enorm betekenisvol binnen het geheel van kennis betreffende de inrichting van de ruimte binnen en rond de nederzettingen. Bovendien kan het onderzoek hier snel vorderen, waardoor de kenniswinst opweegt tegen het extra werk.

Aangezien de hoofdmoot van de archeologische sporen wijzen op bewoning, moet bij een eventueel vervolgonderzoek rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van waterputten. Dit betekent dat kaderbemaling rond diepgaande structuren moet voorzien worden. Ook de nodige posten voor natuurwetenschappelijk onderzoek van waterputten – dendrochronologie, waarderingen en analyses van macroresten en pollenstalen – zijn aangewezen. De aangetroffen kringgreppel duidt op de mogelijke aanwezigheid van funeraire sporen. Dit houdt in dat ook fysisch antropologisch onderzoek aan de orde kan zijn, evenals röntgen- en/of CT-scans op eventuele urnen en metaalvondsten, en ^{14}C-dateringen op houtskool of botmateriaal. Het lijkt bovendien ook nuttig een budget te voorzien voor conservatie van metaal- en aardewerkvondsten.

De bodem op het terrein is zandige leem en lemig zand, met hier en daar kleiige opduikingen. De plaatselijk beige kleur van de moederbodem maakt de sterk uitgeloogde lichtbruine tot lichtgrijze sporen eerder moeilijk leesbaar. Bij een vervolgonderzoek zal voldoende geschaafd moeten worden om geen sporen te missen. Er zal ook voldoende tijd moeten uitgetrokken worden om de eventueel artisanale kuilen grondig te onderzoeken. Tenslotte vestigt de aanwezigheid van een mogelijk funeraire of rituele kringgreppel de aandacht op de mogelijkheid van (urnen)graven op het terrein. Het onderzoek van dergelijke contexten moet voldoende omzichtig gebeuren en kan tijdsrovend zijn.

Figuur 49: Zicht op een deel van het projectgebied tijdens de proefsleuvencampagne

Bibliografie

Bourgeois J., De Clercq W., De Mulder G., Meganck M. & Verlaeckt K., 1998. Het Land van Nevele in de metaaltijden. *VOBOV-Info* 47: 13-23.

Bourgeois J., Meganck M., Semey J. & Verlaeckt K., 1999. *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen III*, Gent.

De Clercq W., 1997. Onbekend is onbemind. De vroege Middeleeuwen in het westen en noordwesten van Oost-Vlaanderen, gezien vanuit archeologisch perspectief. *Handelingen van de maatschappij voor geschiedenis en oudheidkunde*, nieuwe reeks LI: 21-36.

De Clercq W., 1998. De vroege middeleeuwen op het grondgebied van het Land van Nevele. *VOBOV-Info* 47: 61-62.

De Clercq W., 2000a. Archeologisch noodonderzoek op de RWZI-installatie in Bachte-Maria-Leerne. Een greep Oost-Vlaamse pre- en protohistorie tussen Leie en Kale. *Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen, Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium* 1999: 138-142.

De Clercq W., 2000b. Voorlopig rapport over het noodarcheologisch onderzoek op de RWZI-locatie Deinze: metaaltijdsporen tussen Leie en Kale (O.-Vl.). *Lunula. Archaeologia protohistorica*, VIII: 22-25.

De Clercq. W., 2009. *Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in rurale bewoningsstructuur en materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorium (provincie Gallia-Belgica, ca. 100 v. Chr. - 400 n. Chr.)*. Proefschrift ingediend tot het behalen van de graad van Doctor in de Archeologie, Universiteit Gent.

De Logi A. & Dalle S., 2013. *Destelbergen – Panhuisstraat. Archeologisch onderzoek – 2011*. DL&H-Rapport 8.

De Reu J., 2012. *Land of the Dead. A comprehensive study of the Bronze Age burial landscape in north-western Belgium.* Proefschrift voorgedragen tot het behalen van de graad van Doctor in de Archeologie, Universiteit Gent.

De Reu J., 2014. De chronologische context van de Bronstijdgrafheuvel in Zandig-Vlaanderen (België). Een revisie van de ^{14}C chronologie. *Lunula. Archaeologia protohistorica*, XXII: 13-21.

Dyselinck T. & Vander Cruyssen M., 2014. *Archeologische opgraving Deinze – Bachte-Maria-Leerne, Peperstraat*. BAAC Vlaanderen Rapport 102.

Hoorne J., 2008a. Deinze – St.-Martens-Leerne Damstraat. *Jaarverslag 2007 Kale-Leie Archeologische Dienst*: 25-26.

Hoorne J., 2008b. Deinze – Grammene Grijsbulckstraat. *Jaarverslag 2007 Kale-Leie Archeologische Dienst*: 24-25.

Hoorne J., Vanhee D., Eggermont N. & Decorte J., *Archeologische opvolging Aquafintracé Aalter Brug - Knesselare fase 1A. 3 november - 2 december 2005*. KLAD-rapport 1.

Messiaen L., De Logi A. & Hoorne J., 2013. *Bachte-Maria-Leerne – Dulakkerweg. Archeologisch onderzoek – april 2013*. DL&H-Rapport 9.

Van der Haegen G., 1998. Steentijdvondsten in het Land van Nevele. *VOBOV-Info* 47: 5-12.

Vanhee D., 2004. Deinze – Sint-Martens-Leerne Damstraat. *Jaarverslag 2004 Kale-Leie Archeologische Dienst*: 14-15.

VANHEE D., 2009. Deinze – Bachte-Maria-Leerne Groenevelddreef. *Jaarverslag 2008 Kale-Leie Archeologische Dienst*: 30.

VERMEULEN F., 1985. A Roman cemetery at Sint-Martens-Leerne (Deinze, East-Flanders). Ed. NENQUIN J., *Scholae Archaeologicae* 1.

Sleufnummer	Oppervlakte (m²)
1	262
2	101
3	274
4	82
5	116
6	80
7	206
8	314
9	196
10	277
11	111
12	227
TOTAAL	**2246**

Kijkvensters	Oppervlakte (m²)
13	26
14	17
15	72
16	37
17	8
verlenging 2	116
verlenging 4	56
TOTAAL	**332**

Oppervlakte terrein (m²):	20000
Toegankelijke oppervlakte (m²):	20000
Sleuven % totaal opp	11,23
Sleuven % toegankelijke opp	11,23
Kijkvensters % totaal opp	1,66
Kijkvensters % toegankelijk opp	1,66
% op totaal	**12,89**
% op toegankelijk	**12,89**

Nummer	Sleuf	Type	Vorm	OriÃ«ntatie	Lengte (m)	Breedte (m)	Diepte (m)	Kleur	Vulling	Textuur	Vondsten	Datering	Stalen	Oversneden door	Opm
0101	01	Kuil	Onregelmatig	NO-ZW	1.00	0.9		Bruin, Donkerbruin	Homogeen	Zandleem					
0102	01	Kuil	Langgerekt	NO-ZW	1.15	0.66		Donkerbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem					Oversneden door sleufrand
0103	01	Kuil	Rond		1.02	0.95		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Silex	Romeins		Sleufrand	
0104	01	Windval	Langgerekt	NW-ZO	1.53	0.45		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand, 0103	
0105	01	Kuil	Ovaal	NO-ZW	0.83	0.68		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Metaal	Romeins		Sleufrand	
0106	01	Kuil	Rond		0.66	0.57		Bruin, Lichtgrijs	Heterogeen	Zandleem	Dakpan				
0107	01	Kuil, Paalsp	Vierkant afgerond	NO-ZW	0.31	0.25		Lichtbruin, Bruin, Lichtgrijs	Heterogeen	Zandleem					Oversneden door sleufrand
0108	01	Kuil	Langgerekt	NO-ZW	1.03	0.87		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0109	01	Kuil	Rechthoekig scherp	NW-ZO	1.89	1.08		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Metaal	Recent			Oversneden door sleufrand
0110	01	Paalspoor	Vierkant afgerond	N-Z	0.33	0.30		Donkergrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0201	02	Depressie	Ovaal	O-W	21	2.00		Bruin, Lichtbruin, Beige	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Dakpan	Romeins			Opgevulde depressie
0202	02	Kuil	Onregelmatig	NO-ZW	2.18	2.0		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem, hou	Aardewerk	Romeins			Oversneden door sleufrand
0203	02	Gracht	Lineair	NW-ZO	18.8	0.55		Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem		Recent		Sleufrand, 0204	
0204	02	Recente ve	Rond		1	1		Bruin	Homogeen	Zandleem		Recent			
0205	02	Kuil	Ovaal		1.08	0.44		Bruin, Lichtgrijs	Heterogeen	Zandleem					
0206	02	Kuil, Grach	Langgerekt	NO-ZW	1.64	0.56		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0207	02	Kuil	Onregelmatig	NO-ZW	1.04	0.51		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0208	02	Kuil	Ovaal	O-W	0.44	0.34		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0301	03	Kuil	Rond		0.80	0.34		Donkergrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0302	03	Kuil	Vierkant afgerond	NO-ZW	1.06	0.90		Donkerbruin, Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Dakpan	Romeins		Sleufrand	
0303	03	Kuil	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	1.00	0.88		Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Romeins		Sleufrand	
0304	03	Kuil	Ovaal		1.59	0.60		Bruin, Donkerbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0305	03	Kuil	Ovaal		0.73	0.56		Bruin, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0306	03	Paalspoor	Rond		0.40	0.32		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0307	03	Paalspoor	Rond		0.31	0.30		Grijs, Bruin, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0308	03	Kuil	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.68	0.31		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0309	03	Paalspoor	Vierkant afgerond	NW-ZO	0.27	0.25		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0310	03	Kuil	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.86	0.71		Grijs, Bruin, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0311	03	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	ONO-WZW	0.27	0.23		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0312	03	Natuurlijk	Onregelmatig	NO-ZW	1.94	1.57		Grijs, Lichtbruin, Bruin, Beige	Heterogeen	Zandleem				0311	
0313	03	Greppel	Lineair	NW-ZO	20	0.27		Lichtbruin, Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			Twee fragmenten
0314	03	Paalspoor	Vierkant afgerond	N-Z	0.16	0.15		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
0315	03	Paalspoor	Vierkant	N-Z	0.14	0.13		Grijs, Lichtgrijs	Heterogeen	Zandleem					
0316	03	Kuil	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	1.40	0.84		Bruin, Donkerbruin, Beige	Heterogeen	Zandleem		Recent			
0317	03	Recente ve	Onregelmatig	ONO-WZW	3.35	3.29		Grijs, Bruin	Homogeen	Zandleem	Metaal	Recent		Sleufrand	
0401	04	Kuil	Onregelmatig	NO-ZW	1.1	0.92		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0402	04	Kuil	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.6	0.4		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Recent, Late middeleeuwen, Post	middeleeuws		
0403	04	Paalspoor	Vierkant afgerond	NO-ZW	0.29	0.29		Grijs, Donkergrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0404	04	Paalspoor	Vierkant afgerond	NW-ZO	0.24	0.23		Grijs, Lichtgrijs	Homogeen	Zandleem					
0405	04	Paalspoor	Vierkant afgerond	NW-ZO	0.30	0.28		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0501	05	Gracht	Lineair	NO-ZW	2	1.95		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Natuursteen	IJzertijd, Romeins			
0502	05	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	O-W	0.46	0.42		Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					Duidelijke kern
0503	05	Kuil	Langgerekt	NO-ZW	0.66	0.48		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins		Sleufrand	
0504	05	Crem graf,	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	2.08	0.87		Lichtgrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Natuursteen	IJzertijd, Romeins			
0505	05	Kuil	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	1.74	0.66		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Dakpan	Romeins			Oversneden door sleufrand, veel h
0506	05	Paalspoor	Ovaal	O-W	0.28	0.24		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0507	05	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.26	0.18		Grijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0508	05	Kuil	Ovaal	NW-ZO	1.2	0.6		Beige, Lichtgrijs, Bruin	Heterogeen	Leem	Metaal, Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0509	05	Kuil	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.74	0.55		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem				0510	
0510	05	Recente ve	Onregelmatig		5.8	2		Bruin, Grijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Late middeleeuwen, Postmiddele		Sleufrand	
0601	06	Paalspoor	Rond		0.29	0.29		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0602	06	Paalspoor	Vierkant afgerond		0.20	0.20		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem					
0603	06	Kuil	Rond		0.87	0.82		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Bot				
0604	06	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.21	0.21		Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Glas				
0701	07	Recente ve	Onregelmatig		17	2		Lichtbruin, Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Metaal, Dakpan	Recent, Late middeleeuwen, Post		0702, 0703	
0702	07	Kuil	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	1	0.72		Zwart, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Recent			
0703	07	Kuil	Ovaal		0.8	0.4		Zwart, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem	Metaal	Recent			
0704	07	Kuil	Onregelmatig	NNW-ZZO	0.86	0.76		Donkergrijs, Zwart	Heterogeen	Zandleem		Recent			
0705	07	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	N-Z	0.38	0.26		Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem		Recent			
0706	07	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NNW-ZZO	0.32	0.26		Bruin, Donkerbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Cement/beton	Recent, Late middeleeuwen, Post	middeleeuws		
0707	07	Kuil	Ovaal	NW-ZO	1.14	0.32		Donkerbruin, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem		Recent		Sleufrand	
0708	07	Gracht	Lineair	NO-ZW	2.14	4.74		Beige, Lichtgrijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0801	08	Paalspoor	Ovaal	O-W	0.47	0.42		Lichtgrijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					Paalspoor met duidelijke kern
0802	08	Kuil	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.72	0.60		Donkerbruin	Homogeen	Zandleem		Recent			
0803	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	O-W	0.38	0.37		Donkerbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem					
0804	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	O-W	0.40	0.36		Grijs, Lichtgrijs, Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0805	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	O-W	0.50	0.29		Lichtbruin, Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem					Oversneden door sleufrand
0806	08	Gracht	Lineair	NO-ZW	3.6	0.87		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0807	08	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.96	0.22		Lichtgrijs, Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0808	08	Kuil, Natuu	Rechthoekig afgerond	NNW-ZZO	3.80	2.20		Lichtgrijs, Grijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0809	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	ONO-WZW	0.29	0.24		Donkergrijs, Grijs	Heterogeen	Zandleem					
0810	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	N-Z	0.15	0.13		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
0811	08	Paalspoor,	Rond		0.48	0.46		Grijs, Lichtgrijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0812	08	Paalspoor	Rond		0.44	0.44		Grijs, Bruin	Homogeen	Zandleem					
0813	08	Natuurlijk,	Onregelmatig	NW-ZO	3.64	2.79		Lichtgrijs, Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0814	08	Greppel	Lineair	NW-ZO	6,06	0.33		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			In NW tegen ZW zijde mss paalspo
0815	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.34	0.26		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0816	08	Kuil, Paalsp	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.36	0.32		Grijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0817	08	Kuil	Ovaal	NO-ZW	0.40	0.36		Lichtbruin, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0818	08	Kuil, Paalsp	Rechthoekig afgerond	ONO-WZW	0.46	0.36		Bruin, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0819	08	Kuil	Ovaal	NO-ZW	0.52	0.30		Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0820	08	Windval	Langgerekt	N-Z	1.56	0.66		Lichtgrijs, Grijs, Bruin, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0821	08	Greppel	Lineair	NW-ZO	3.34	0.36		Lichtbruin, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0822	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.33	0.46		Grijs, Bruin, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0823	08	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.28	0.24		Bruin, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
0901	09	Waterput,	Meerlobbig	ONO-WZW	3.24	2.16	1	Donkerbruin, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
0902	09	Windval	Ovaal	NW-ZO	1.76	1.1		Grijs, Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem				0901	
0903	09	Kuil	Ovaal	NO-ZW	0.8	0.76		Lichtgrijs, Grijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0904	09	Paalspoor	Rechthoekig afgerond		0.36	0.30		Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
0905	09	Windval	Ovaal	NO-ZW	2.3	1.14		Lichtgrijs, Lichtbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0906	09	Kuil, Paalsp	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.42	0.30		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
0907	09	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.32	0.24		Grijs, Donkergrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0908	09	Kuil, Paalsp	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.42	0.30		Grijs, Donkergrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
0909	09	Paalspoor,	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.6	0.54		Grijs, Lichtgrijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					Oversneden door sleufrand
0910	09	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NW-ZO	0.32	0.30		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
0911	09	Kringgrepp	Circulair			0.36		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					Diam buiten 4,66m, diam binnen 4
0912	09	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	O-W	0.36	0.34		Donkerbruin, Bruin, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem				0901	=1401
1001	10	Natuurlijk,	Onregelmatig	NO-ZW	2.68	2.3		Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
1002	10	Natuurlijk,	Onregelmatig	NO-ZW	0.82	0.62		Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
1003	10	Natuurlijk	Vierkant afgerond					Bruin, Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
1004	10	Natuurlijk	Onregelmatig					Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem					
1005	10	Gracht	Lineair	NW-ZO	5.8	0.68		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
1006	10	Greppel	Lineair	NW-ZO	3.5	0.30		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
1007	10	Greppel	Lineair	NW-ZO	5.6	0.38		Grijs, Lichtgrijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem					
1008	10	Greppel	Lineair	NW-ZO	5.34	0.38		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
1009	10	Greppel	Lineair	NNW-ZZO	4.46	0.24		Lichtgrijs, Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
1101	11	Gracht	Lineair	NO-ZW	2.2	0.64		Lichtgrijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
1102	11	Gracht, Re	Onregelmatig		16.6	2		Bruin, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Metaal	Late middeleeuwen, Postmiddeleeuws			
1103	11	Paalspoor	Vierkant afgerond	NO-ZW	0.38	0.36		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
1104	11	Paalspoor	Ovaal		0.36	0.38		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem				Sleufrand	
1105	11	Paalspoor	Rechthoekig afgerond	NO-ZW	0.50	0.42		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
1201	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.66	0.36		Grijs, Donkergrijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
1202	12	Kuil	Onbekend		2.6	0.9		Bruin, Donkerbruin, Lichtgrijs	Heterogeen	Zandleem					
1203	12	Gracht	Lineair	NNW-ZZO	2.2	2.3		Lichtbruin, Bruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Dakpan, Bot				
1204	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.44	0.18		Lichtgrijs, Lichtbruin, Beige	Heterogeen	Zandleem					
1205	12	Kuil	Rechthoekig afgerond	N-Z	0.7	0.54		Donkergrijs	Homogeen	Zandleem		Recent			
1206	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.48	0.4		Donkergrijs, Lichtbruin, Donkerbrui	Heterogeen	Zandleem					
1207	12	Gracht	Lineair	NNW-ZZO	2.24	1.32		Lichtbruin, Donkerbruin, Grijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Recent			
1208	12	Gracht	Lineair	NW-ZO	2.6	0.7		Lichtgrijs, Grijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
1209	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.6	0.3		Lichtgrijs, Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem				1210	
1210	12	Kuil	Rond		1.8	0.68		Grijs, Bruin, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	Postmiddeleeuws, Recent			
1211	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.5	0.26		Lichtgrijs, Grijs, Lichtbruin	Heterogeen	Zandleem					
1212	12	Greppel	Lineair	NW-ZO	2.4	0.38		Grijs, Donkergrijs, Donkerbruin	Heterogeen	Zandleem					
1301	13	Paalspoor	Ovaal	NW-ZO	0.42	0.37		Donkerbruin, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem					
1501	15	Kuil	Rechthoekig afgerond	ONO-WZW	2.5	0.56		Grijs, Donkergrijs	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk, Dakpan, Natuursteen	IJzertijd, Romeins			Hksp
1502	15	Gracht	Lineair	NNW-ZZO	2.2	0.58		Bruin	Homogeen	Zandleem					Perceelsgracht?
1503	15	Kuil	Ovaal	NW-ZO	0.66	5.5		Grijs, Bruin	Heterogeen	Zandleem	Aardewerk	IJzertijd, Romeins			
1504	15	Paalspoor	Rond		0.26	0.26		Donkerbruin	Homogeen	Zandleem		Recent			

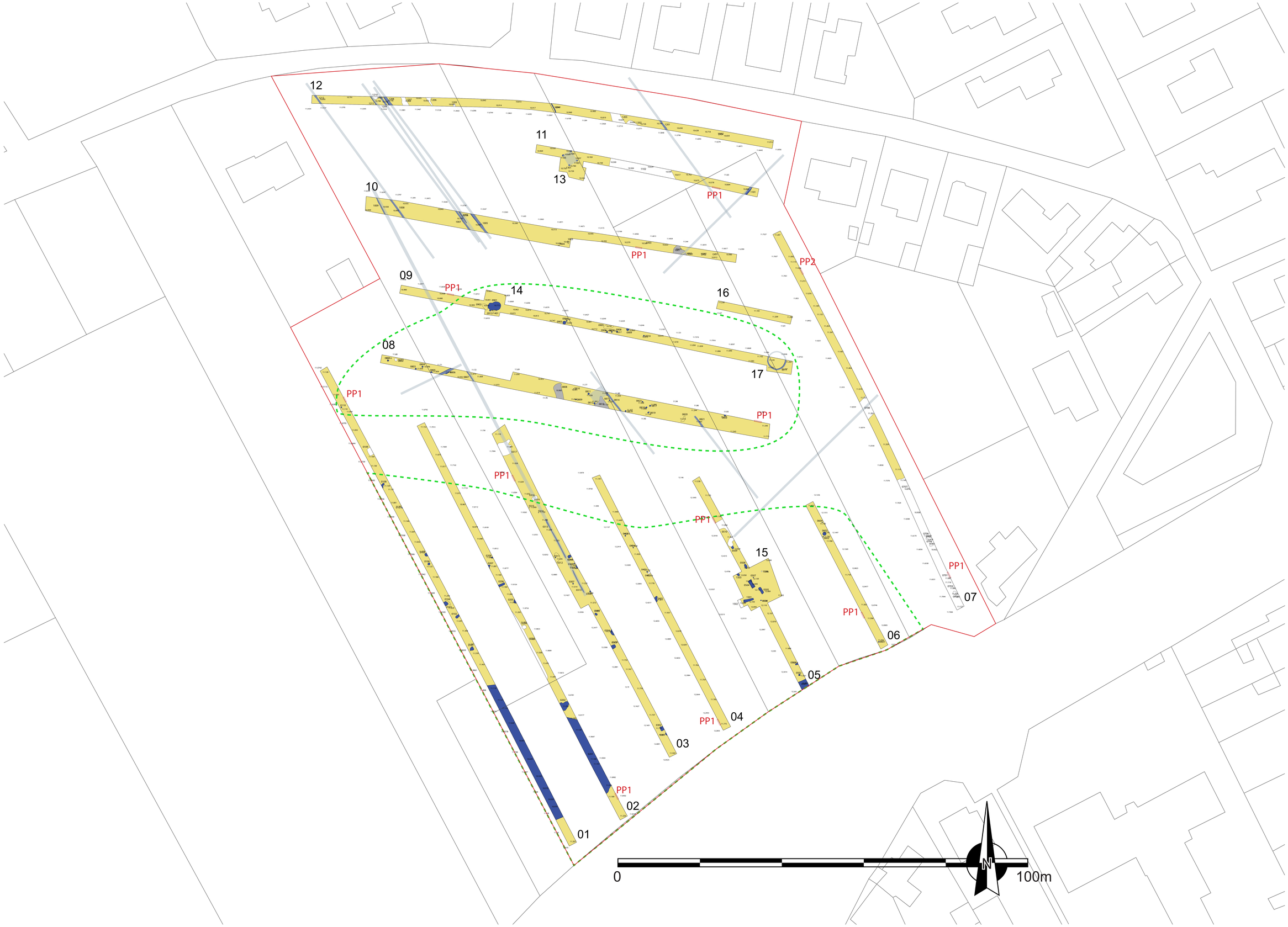
12
11
13
10
09
14
16
08
17
15
07
06
05
04
03
02
01
PP1
PP2
0
N
100m